

V I E N Y B Ė

90th Anniversary Year—1886-1976—90-iejį Sukaktuviniai Metai

90 M. 7 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1976 M. GEGUŽĖS [MAY] 14 D.

Telephone
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

Du lietuviai kunigai iš Lietuvos Tarybinėje delegacijoje JAV

Šiuo metu Amerikoje vieši tarptikybinių TSRS dvasininkų delegacija, gegužės 10 d. atskridusi į New Yorką dešimties dienų vizitui. Devynių asmenų grupėje yra ir du lietuviai kunigai. Tai kun. Stasys Lidys, Švč. Motinos Marijos Nekalto Prasidėjimo par. administratorius iš Vilniaus ir kun. Vladas Rabašauskas, Panevėžio vyskupijos kancleris. Kun. Lidys Amerikoje jau yra viešėjęs prieš keletą metų. Delegacijai vadovauja rusų ortodoksų metropolitas Juvenalis, neseniai panašiose pareigose lankęsis Amerikoje.

The New York Times gegužės 11 d. pranešė, kad delegacija turėjo spaudos konferenciją St. Regis viešbutyje, kur ji laikinai apsistojusi. Spaudai buvę pareikšta, kad kelionės tikslas esąs susipažinti su religiniu gyvenimu Amerikoje, o taip pat pabrėžta, kad šis vizitas irodes, jog esama gerų santykių tarp TSRS religijų atstovų ir tarptikybinių organizacijos Appeal of Conscience Foundation, kurios kvietimu ši grupė atvykusi. "Tai esanti ir grupės dovana JAV 200-mečio minėjimui" — spaudos konferencijai buvę pabrėžta.

Dvasininkų delegacijoje dar yra latvių evangelikų vyskupas Janis Matulis, armėnų apaštališkos bažnyčios vyskupas Nerses Rozabalian ir Maskvos rabinas Yakov Fišman.

Žydų organizacijų vadovai jau iš anksto paskelbė, kad visi devyni delegacijos nariai yra valstybės tarnautojai ir laikysis tos pačios politikos, kaip ir valstybė. Žydų organizacijos the National Conference on Soviet Jewry pirmininkas aiškino, kad Maskvos rabinas pasisakęs prieš sovietijos žydų norą emigruoti ir tvirtinęs, kad jis negalės ir nepadėsias pagerinti žydų religiniam gyvenimui TSRS.

Tos tarybinės tarptikybinių delegacijos sponsorai — organizacija, kuri jau dešimt metų darbuojasi, siekdama religinės laisvės pasaulyje. Ji nepaneigė reiškiamo skepticizmo ir sutiko su teigimu, kad busianti tam tikra propagandos dozė. Tačiau jie aiškino, kad tos organizacijos vadovų apsilankymai TSRS per eilę metų siekė palaikyti "atviras duris" bendradarbiavimui ir pabrėžė, kad iš to yra šis tas gero.

Lietuvoje laimina tikinčiuosius Kardinolas Alfred Bench. Dešinėje Vyskupas Labukas.

VLIKO POSĖDYJE BUVO PALIESTA DAUG REIKALŲ

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Tarybos posėdis, įvykęs balandžio 30 d., Kultūros Židinyje Brooklyne, svarstė š. m. VLIKO šamata, kurios projektą paruošė Valdyba. Šamatos projektas buvo ilgai diskutuotas ir su nežymiais papildymais priimtas.

Šiems metams numatyta \$70,450 išlaidų. 1975 m. buvo skirta \$56,450.00. Šamatos padidėjimą lemia pašto, darbo, medžiagos pa-brangimas. Be to, yra įvesta ir naujų sumanymų.

Šamata Tarybai referavo finansų reikalams Valdybos narys Algis Vedeckas.

Prieš pradėdant šamatos svarstymą VLIKO pirmininkas dr. K. Valiūnas painformavo Tarybą apie bėgimąją tarptautinę politiką ir dviejų mėnesių Valdybos veiklą. Buvo sustota ties Helsinkio susitarimais ir dabar lietuvių visuomenėje varoma akcija, kad tie susitarimai būtų signatarų vykdomi.

Diskusijose šiuo klausimu, pranešėjui iškėlus mintį, kad Lietuvai Konferencijoje nedalyvavus, Konferencijos nutarimai jos nesaisto, daugumos narių ta prasme ir buvo pasisakyta. Be to, buvo pasisakyta, kad Helsinkio susitarimai sienų nepažeidimo klausimu Lietuvai yra visai nenaudingi. Todėl nesą reikalo

lietuviams reikalauti, kad tie susitarimai būtų vykdomi.

VLIKO pirmininkas, konferencijos metu nuvykęs į Helsinkį, buvo policijos sulaikytas ir arešte išlaikytas net keturias valandas. Šiuos ir kitus Helsinkio susitarimų klausimus Taryba pavedė savo Teisių ir Politinei Komisijai apsvarstyti ir savo išvadas pateikti Tarybai.

Buvo nagrinėti ir Valstybės Departamento aiškinimai dėl jo pareigūno Sonnenfeldt pasisakymų Rytų Europos ir Sovietų Sąjungos klausimu.

Tarp kitų klausimų — dr. Valiūnas paminėjo savo ilgesnį pasikalbėjimą su Mr. O'Neal, kuris 1975 rudenį vadovavo jaunųjų amerikiečių politikų ekskursijai į Sovietų Sąjungą ir svečiavosi Vilniuje.

Iš pasikalbėjimo paaiškėjo, kad panašių ekskursijų galėsią būti ir daugiau, todėl ekskursijų dalyviai turėtų būti geriau apšviesti apie Baltijos valstybių padėtį.

Dr. Valiūnui teko pietauti su senatorium James L. Buckley. Šio ilgesnio pasikalbėjimo proga buvo paliesti Lietuvos reikalai ir patirtas senatoriaus pilnas Lietuvos bylos supratimas ir noras dalyvauti jos bylos gynyboje. (Verta paminėti, kad tokį savo nusistatymą senato-

Nukelta į 16 psl.

TAUTOS FONDO SUVAŽIAVIMAS

Tautos Fondo narių suvažiavimas įvyks gegužės 29-30 d. d. Kultūros Židiny, Brooklyn, N. Y.

Fondo nariais yra asmenys ir organizacijos, įskaitant ir VLIKĄ sudarančias grupes, nuo 1975 m. sausio 1 d. iki narių suvažiavimo paaukojusios ar įmokėjusios Tautos Fondui ne mažiau kaip \$100. Paaukotos sumos atleidžiamos nuo mokesčių (tax exempt). Be to, aukotojui pageidaujant ir pagal susitarimą, siuntinėjami lietuvių arba anglų kalbomis leidžiami ELTOs Informacijų biuletiniai.

Suvažiavime bus išklausti Tautos Fondo tarybos ir valdybos veiklos informaciniai pranešimai, svarstomas VLIKO darbų finansavimas, statuto keitimas, Fondo tarybos rinkimai ir kt.

Dalyviai registruojasi gegužės 29 d. 5 val. vakaro. Pirmas posėdis pradėdamas 6 val. vakaro, o 8 val. — priėmimas. Antras posėdis įvyks sekmadienį, gegužės 30 d. 10 val. ryto. Trečias posėdis 2 val. p. p.

Tautos Fondo tarybai pirmininkauja prel. Jonas Balkūnas, valdybai — Aleksandras Vakselis.

Korespondenciją siuntinėti nauju adresu:

Lithuanian National Foundation —
Tautos Fondas
P. O. Box 21043
Woodhaven, N. Y. 11421

GUDAI VĖL SAVINASI LIETUVA

Kovo 25 d. išeiviai gudai — baltarusiai minėjo savo valstybės nepriklausomybės 1918 m. Minske paskelbimo sukakties šventę. Kaip ir kasmet, šventę aprašo ne tik savo laikraščiuose, bet paskleidžia atskirą brošiūrą. Visur savinasi Lietuvos valstybę, 13-ajame šimtmečiuje iškūrusią.

Brošiūroje rašoma, kad Didžioji Kunigaikštija (Grand Duchy of Lithuania) buvusi neva Gudijos (Byelorussian) valstybė. Savinasi Lietuvos vyti ir teritoriją iki netoli Kauno.

Tai nebe pirmas slavų-imperialistas, kuris kėsina į Lietuvos Valstybės istoriją ir teritoriją su pačia Lietuvos sostine Vilniumi. Šią savo Lietuvai nedraugingą politiką emigrantai gudai pradėjo prieš 22 metus.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybe is published bi-weekly by Valerie Tyšliava and Joseph N. Tyšliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tyšliava; Assistant Ann Waidava; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tyšliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

Vytautas Širvydas

mes

Per eilę metų (galima sakyti, nuo pat mūsų imigracijos pradžios) sąmoningesnieji Amerikos lietuviai nuolat kurstė mūsų nepalaužiančiai besikertančius gaidukus gyventi vienybėje "lietuvninkų", kaip Juozas Paukštis troško, parinkęs 1886 metais šį tikslų vardą įkurti, dabar seniausią pasaulyje visų lietuvių laikraštį Vieniybę.

Bendruomenės viršūnių rinkimai vėl įtikinančiai įrodė, kad ši Amerikos lietuvių pasiūkusi suvienyti organizacija neturi senųjų Amerikos lietuvių užnugario ir yra išimtinai naujosios ateivių bangos kūdikis, kuris, deja, ir pats pasidarė kreivas, nes kairioji koja neina ten kur norėtų dešinioji, ir niekas negali nustatyti, kuri trumpesnė, kuri ilgesnė.

Amerikos 1970 metų gyventojų surašymu pasiremę, statistikai Washingtone spėlioja, tais metais čia gyveno bent 76 tūkstančiai Lietuvoje gimusių. Bendruomenės viršūnės rinkdami balsavo tik apie 8 tūkstančiai. Kiti 68 tūkstančiai, tur būt, danguose kitokių planetų ieškojo, jei neatsižvelgė į žemėje čiuilbančią Bendruomenę? . .

☆ ☆ ☆

Amerikos Lietuvoje Bendruomenė šiek tiek primena mūsų tautos istorinį laikotarpį, kuris, tiesa, buvo labiau lenkiškas negu lietuviškas, bet kurį dr. Jonas Šliūpas, savo trečiuoju Lietuvos istorijos tomu 1909 m. pavadino "Gadynė šlėktos viešpatavimo Lietuvoje".

Pagal Bendruomenės Chartą, kiekvienas lietuvis yra šlėkta-bendruomenininkas, kaip žydų kahalas yra visų žydų tikėjimo bendruomenė. Kiekvienas šlėkta, nori-nenori, turėdavo teisę balsuoti, ir kaip kada vienas balsas (kaip Čičinskio iš Upytės) galėdavo susprogdinti visų kitų šlėktų balsus.

Nuo monopoliško "nepozvoliam" pasėkų pabėgti, kiti šlėktos sugalvojo demokratiškesnę "konfederaciją", nelyginant mūsų "registruotą" Bendruomenę. Tačiau, ir tos lenkams neužteko. Jie sugalvojo maišto būdą, kurį pavadino iš vengrų pasiskolintu žodžiu "rokosz".

Įdomu, kad vienas pradininkų laikraščio Lietuva Chicagoje 1892 m. mėgo pasirašyti "Stanislaw Rokosz" (tikroji pavardė nežinoma), nes buvo ir lenkams palinkęs ir socialistas, reiškia turėjo nuotaikas, kurios buvo "maištiškos" bendresnėms Amerikos to meto lietuviams.

☆ ☆ ☆

Lietuvių Chartos numatyta Bendruomenė Amerikoje, tokiu būdu dabar sudaro: "šlėkta, konfederacija ir rokosz". Prie rokošininkų-maištaujančių tenka priskaityti visus 68 tūkstančius senųjų Amerikos lietuvių, kuriems Bendruomenė, atrodo, nei šilta nei šalta.

Šlėktos savo viešpatavimu pražudė Lietuvos-Lenkijos valstybę. Žus ir Bendruomenė, jei visu lietuvišku vyriškumu nepasuks iš politikos (kuri Amerikos lietuvius tik labai pavojingomis Lietuvai valandomis suvienyda) į lietuviybės kultūrai puoselėti kelią.

☆ ☆ ☆

Įdomu, kad Naujienos numato lenkiškos šlėktinės dvasios Bendruomenės vingiuose likimą. Sako: "Kada grįšime į normalias vežes? Jei nesugrįšime, tai mūsų vaikai pradės iš mūsų juoktis. Sakys, kad mūsų ambicijos didesnės, negu meilė Lietuvos laisvei. Jie palygins mus su lenkų bajorais, praradusiais ne tik Lenkiją, bet ir Didžiąją Lietuvos Kunigaikštystę užtraukusiems didele nelaime".

☆ ☆ ☆

Kas pirmutinis iš gaidukų tars: mea culpa ir paims Juozo Paukščio gairę Vieniybės lietuvninkų link?

☆ ☆

Darbštus mūsų istorijos seniųjų atkasėjas dr. Algirdas Budreckis paskelbė, suskaitęs, kad Bostone gimė net 28 mums laikraščiai. Pirmuoju buvo "Bostono Lietuviškas Laikraštis", kuris pasirodė 1895 metais, turėjo 108 prenumeratorius ir išleidęs 7 numerius, kun. Juozo Žebrio suredaguotus. Dauguma tegyveno trumpą laiką, bet jų išleidimas yra gražus Bostono lietuvių rekordas.

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

Iš Vilniaus pas mus gaunamu "Gimtuojų Kraštų", laikraščiu parašytu taisyklinga lietuvių kalba, kai kurie žmonės piktinasi. Piktinasi ne tuo, kad laikraštis prirašytas lietuviškai, bet kad jis turi nelietuvišką balsą. Na, dėl to piktinimosi dar vertėtų pagalvoti, gal išeiviai ne visi ir ne visus lietuviškus balsus supranta.

O čia, mes prieš ketvirtį amžiaus iš "tremtinių" nežymiai pavirtome išeiviais ir atsitikdavo štai kokių juokingų dalykų. Suvažiovome iš už Atlanto ir kartą susirinke svarstome: reikia lietuviškos mokyklos, kitaip jaunoji karta neišvengiamai nutaus. O čia atsiradęs vienas senas išeivis gražia lietuvių kalba ir prabyla maždaug taip: jūs čia be reikalo jaudinatės, čia dar per daugelį metų nebuvo atsitikimo, kad kas nutaustų. Kągi, seno išeivio balsas buvo mielas, susibaudėme tokį balsą pagerbti ir nesiginčyti, bet kaip tik čia ir paaiškėjo lietuviškos mokyklos reikalas. Reikia mokytis ne tik lietuvių kalbos, reikia mokytis lietuviškos dvasios. Lietuviško balso reikia mokytis.

Anąkart ir čikagiškės "Naujienos" džiaugiasi senųjų ateivių net ir ainiuose išlikusia lietuvių ir lietuvių kalba. Ešą, tik naujieji turi nulietuvėjimo problemas. Ir iš tikrųjų čia yra daug kuo nusistebėti: pirma — ir tarp senųjų išeivių pasitaiko gan daug trečios ar ketvirtos kartos lietuviukų nenuautusių, antra — tarp naujųjų ateivių pasitaiko jau pirmojoje kartoje pačių atvykėlių nenuautusių, bet tai nereiškia nebūsiant nenuautusių trečiojoje ar ketvirtojoje kartoje. Šioje vietoje stebina ir pačios "Naujienos": rašo lietuviškai, bet ar tai lietuviškas balsas? Kas ir ko ketvirties amžiaus ieško nesusipratimų tarp senųjų ir naujųjų išeivių, tas gal jau neatstovauja lietuvišką dvasią ir nekalba lietuvišku balsu?

Įvairiais bendriniais klausimais yra galimas nuomonių įvairumas. Tas įvairumas dažnai kyla iš nepakankamo lietuviškų problemų pažinimo. O kartais tos problemos lieka nepakankamai pažįstamos dėl nuomonę reiškiančio išsilavinimo, dėl tingėjimo pastudijuoti, o kartais tai išvirsta į paviršutinišką išminčiaus pasitikėjimą ir drąsą kilnių šūkių priedangoje kitaip manančius drabstyti purvais.

Manding, daugumos lietuvių lietuviškas balsas pagrindiniuose klausimuose yra gan vieningas: lietuviai jaučiasi lietuviais, nori lietuviškai išlikti ir būti savajai tautai naudingais. O kurie apsiuostę tautinės kultūros problemose, tie jaučia lietuviybės esmę ir prasnę. Ir tokių vertingų lietuvių pasitaiko gausiausiai ir tarp senųjų ir tarp naujųjų išeivių, o taip pat ir tarp tėvynėje pasilikusių ir tarp išeivijoje bei tėvynėje komunistuojančių. Jei komunistinė leidykla Vilniuje leidžia Maironio, Valančiaus ar Daukanto raštus, jei išeivijoje turime laimės kartais pasitikti pasaulinio garso lietuvių mokslininką ar menininką iš tėvynės, tai ir iškyla klausimas: gal

šiuos reiškinius smerkiantieji šaukia piktašias dvasias iš savo pačių menkystės, gal čia prabyla nelietuviškas balsas? Lygiai taip ir neseniai Chicagoje labai aukšto lygio komp. Vl. Jakubėno kūrybių koncertas yra didelis lietuviybės ir lietuviškosios kultūros laimėjimas, nežiūrįnt kas ir kokiais išrokavimais jį surengė. Bet tai dar nereiškia, kad pvz. Vilniuje šv. Kazimiero bažnyčios išniekinimas ar išeivijoje lietuviškųjų jėgų skaldymas reiktų irgi priskaityti prie lietuviškosios kultūros laimėjimų.

Manding, iš lietuviškosios visuomenės bei bendruomenės šalinasi ar (dar blogiau) ją skaldo tik žmonės vedini iš pašalio nugirstų balsų ar kokios naudos išskaičiavimais. O dar blogiau išeina, kai žmonės iš bendruomenės "šalinami". Nepriklausomais laikais būdavo kokiems aštuoniems metams sunkiųjų darbų kalėjimo iš bendruomenės "šalinami" komunistai ar šiaip kokie komunistų vadai bei suvalkiečiai sušaudomi. Ar tų "šalinimų" vykdytojai pagalvojo, kad ateis laikai, kai iš tų aštuonių metų sunkiųjų "viešbučių" žmonės išeis ir sniečkų pavidalu atsisots tautos priešaky? Ko gero buvo galima laukti iš religijų komisaro, patriotizmo sumetimais aštuonis metus pūdyto lietuviškame kalėjime?

Išeivijoje mūsų laimei kol kas iš bendruomenės "šalinimai" galimi tik ant laikraštinių popieriaus ir šiaip žodžiais. Tai yra mūsų laimė, nors maždaug prieš penkiolika metų "Draugo" dienrašty Vaičiūnas ir apgailėstavo neturįs "tėvynės išdavikams" teismų. Išrastas dar vienas "teisimo" būdas: tylėti ir ignoruoti. Pvz., be jokio viešo sprendimo kad ir mūsų "Vienybė" išnyksta iš lietuviškųjų laikraščių sąrašo. Vėl — kai kuri spauda ir Vilniaus lietuvių sąjunga "nepastebi" išimtinai turiningos ir didelės Vilniaus 650 metų sukakties parodos, "nepastebi" neseniai buvusios Chicagoje "Draugo" surengtos senųjų išeivių darbų parodos. Mat, tai rengė toki nepatinkami žmonės, kad juos reiktų kaip nors "užmušti". Prisiminė seną išmintį: tyla užmuša. Bet tie patys tylėtojai neišturėjo ir ėmė baisiai piktintis "Draugu", kad tas nusistatė "nepastebėti" registruotų skaldytojų koncerto.

Kokių pamazgų vieni ant kitų bepiltų, bet iš visų rūšių tautinių nusidėjėlių nuolat pasigirsta lietuviški balsai. Šie balsai yra garantija, kad lietuvių širdyse yra daug meilės Lietuvai ir lietuvių tautai. Tai yra klausimo esmė, o visa kita — praeinančios ir išsidūmijančios pripuolamybės.

□

Kanadoje ukrainai turi suorganizavę Ukrainian Academic Press leidyklą, kuri leidžia mokslo knygas anglų ir ukrainų kalbomis. Vėliausias leidinys yra "History of Ukrainian Literature anglų kalba (kaina \$25). Ją parašė prof. Dmytro Čyževskij ir kuri buvo išleista iš ukrainų kalba 1956 m.

Vienybė, 1976 m. gegužės 14 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

Vienybei šįmet vas. 10 d. suėjo 90 metų, o Lietuvos socialdemokratų partijai geg. 1 d. — 80 metų. Kaip su kiekvienu lietuvių visuomenišku pasireiškimu, Vienybės žmonėms teko draugiškai pabendrauti ir su šios partijos veikėjais. Pavyzdžiui, Vienybė Lietuvninkų 1900 metais išleido vieno žymesniųjų kultūringųjų Lietuvos socialdemokratų Augustino Janulaičio knygelę „Ar socialistas gali būti kataliku?“ (slapyvarde Žmogus). Netrukus sekė, ta pačia Žmogus slapyvarde, „Mūsų dielės — per ką Lietuva kenčia?“ (1901), ir „Adomas Mickevičia, 1798-1855, jo gyvenimas, raštai ir darbai“ (1902), A. J. Daubaros slapyvarde, ir „Kur mūsų išganymas?“ (1902) P. Daujoto slapyvarde. Tėvynės Mylėtojų draugijai jis parūpino „Baudžiava Lietuvoje“, parašyta pagal E. Romerio 1897 metų disertaciją. Tai buvo TMD leidinys No. 6, 1901 metais, išspausdintas Lietuvos spaustuvėje, Chicagoje, 4,500 egz. Vienybės žmonės turėjo draugiškų santykių ir su daugeliu kitų socialdemokratų veikėjų. Pavyzdžiui, redaktorius — leidėjas Juozas Tysliava ir kiti vienybėčiai gražiai sugyveno su Amerikoje apsigyvenusiais profesoriais Biržiškais.

Fordo fondas suteikė \$450,000 amerikiečių Learned Societies tarybai paskirstyti stipendijų daktarus turintiems akademikams gilinti studijas rytų Europos ir Sovietijos temomis. Ar nubyrės kas lietuviams ir lietuviškoms temoms — nežinoma.

Amerikoje apsigyvenęs prof. M. Biržiška (1882-1962) Amerikos lietuviams pareiškė, kad visą išlaisvinimo darbą atliks lietuvių Lietuvoje, ne užsienyje. Aną dieną Keleivio žinios antrašte ir skelbia: „Okupuotos Lietuvos balsas Vakarų spaudoje ėmė vis dažniau pasiekti ne tiek dėl mūsų įvairių memorandumų, kiek dėl išryškėjusios kovos su okupantu pačioje tėvynėje“. Nuo pat pradžių Vienybės žmonės sutiko su prof. Biržiška. Gyvenimas, matyti, juos pateisina.

Kultūrinių mainų amerikiečiai pasiuntė į keletą Sovietijos miestų parodą „Technology for the American Home“, kurią rusai perkrikštino „Technika ir gyvenimas Jungtinėse Valstybėse Amerikoje“. Dėl politinių sumetimų, parodos nebuvo Vilniuje, Rygoje ir Taline, bet parodavo gudų Minske, kur, sakoma, prie durų stovėdavo ilgos eilės laukiančiųjų, apie kuriuos vienas milicinikas pareiškė: „Jie visi iš Lietuvos“. Vienas lankytojas paklausė amerikiečio aptarnautojo, kaip ten yra, kad Amerikoje baisu miesto gatvėmis vaikščioti. Amerikietis pranešė, kad ir Minske vieną ramiai einantį parodos aptarnautoją kas tai užpuolė ir paliko nurengę gatvėje.

Šie metai paskutiniai pagal esamą kultūrinių Amerikos-Sovietijos mainų sutartį. Planuojama panaujinti. Amerikiečiai siūlo priimti 50 jaunesniųjų ir 28 senesniųjų akademi-

kus, ir nori, kad Tar. S-ga priimtų tokių pat skaičių amerikiečių trumpoms, nuo šešeto mėnesių iki metų studijoms. Amerikiečiai trokšta daugiau prieigos prie humanitarinių mokslų (istorijos, sociologijos), o rusai, sakoma, nori į Ameriką daugiau prisiųsti fizikų ir chemikų.

Pittsburgh, Pa. universitetas gavo finansinės paramos dramos kursui, kuriam vadovaus iš Lenkijos Wroclawo (buvusio Breslau) atvykęs tenykštės „dramos laboratorijos“ žmogus, lietuviška pavarde artistas Zbigniew Cynkutis, apie kurį biografinių žinių neturime.

Istorikas V. Trumpa Akiračiuose pasakoja, kad Washingtone į pensiją išėjęs kalbininkas Leonardas Dambriūnas, dvasiai prilygęs senųjų Amerikos lietuvių veikėjui Juozui J. Bačiūnui, nes abu rišo „meilė lietuviui“ ir reikalas lietuviams „susiklausti“. Sako: „Dambriūnas buvo vienas pirmųjų pozityviai pasisakęs dėl ryšių su lietuvišiais Lietuvoje, ne tik pats ten apsilankydamas, bet sudarydamas sąlygas savo vaikams lankyti lituanistikos kursus Vilniaus universitete“. Kitais žodžiais buvo „vienybė“.

Didelėje lietuvių puoselėti sauroje, Lietuvių „milijoninis“ fondas, milijoną jau peršokęs, 1962-1975 metų laikotarpiu palynojo \$354,612 įvairiems dalykėliams, kurie nepaliko aiškaus išpūdzio visuomenėje, nors, žinoma, buvo geriau negu niekas. Jei ši suma būtų, pavyzdžiui, paskirta užlaikyti lituanistikos profesūrą, kuriame Amerikos universitete, kaip ukrainai daro Harvarde, gal būt, būtų mums susilaukę stambesnių bei apčiuopiamesnių vaisių. Fondas, pavyzdžiui, neištiesė rankos išgelbėti seno Amerikos lietuvių lietuviškos filmos pradininko Kazio Matuzos filmų, kuriose yra brangių Amerikos lietuvių istorijos ir nepriklausomos Lietuvos vaizdų. Kent universiteto lituanistikos archyvas, kurį prižiūri lietuvių kraujo turis prof. John F. Cadzow, jau padėjo paruošti tris akademinis mokslo darbus lietuviškoms temoms, o pats profesorius ruošia anglų kalba 180 puslapių „Lithuanians in America and their settlements in Cleveland“.

Bendruomenės valdybos pirmininkas Juozas Gaila posėdžiui Philadelphiai pareiškė: „Paikas neturėtų važiuoti į Lietuvą, nes, norėdamas dar kartą ten atsilankyti, prikalba nesąmonių“. Savo intelektualinį svorį judamas, p. Gaila gal todėl ir nesusigundo skelbimais laikraštyje, kuris jo ištarmę paskelbė, skelbdamas šešetą kelionės agentūrų apie 50-tį ekskursijų į Lietuvą? Vis dėlto, kyla klausimas, kas tie tūkstančiai Amerikos lietuvių, kurie, nežūrėdami komisariškų varžtų, kasmet gausiai veržiasi pamatyti Lietuvą? Paiki, ar išmintingi?

New Britain, Conn. lituanistinė šeštadienio mokykla nustojo veikt dėl studentų stokos, bet Marija

Chicagoje balandžio 2-4 dienomis vyko Amerikos lietuvių šimtmečiui paminėti paroda. Nuotraukoje (kairėje) tos parodos eksponatų [80%] savininkas ir rengėjas Br. Kviklys su iš New Yorko atvykusiu buv. knygų leidytoju dr. J. Lenktaičiu. Šią parodą surengė dienraštis Draugas, minėdamas savo 60 metų gyvavimo sukaktį. E. Sulaičio nuotr.

Elena Vaznelytė, padedant Elžbietai Landžiuvienei ir kitoms, išleido anglų kalba „Bicentennial Cookbook“ 500 egz., kur pamoko ir lietuviškų valgių.

Vienas amerikiečių Commentary žurnalo bendradarbis iškelė, kad Britannica enciklopedijos vyriausias redaktorius žinojo, jog žymusis lietuvis kalbininkas prof. Jonas Kazlauskas, Vilniuje tragiškai žuvęs, ir kad jo kūnas buvęs rastas „surištas“ upėje. Enciklopedijos redaktorius buvo pakvietęs profesorių parašyti straipsnį apie lietuvių kalbą.

Kviklio suredaguotoje parodos knygelėje pirmuoju Amerikos lietuvių spaudiniu skelbiama vieno buvusio Vienybės redaktorių kun. Antano Miluko, 1896 m. jo leistame Garse išspausdintas tekstas Giesmės „Wieszpacies sawo szaukiuosi“, kurios kilmė nevisai aiški. Kruopštus mūsų bibliografas prof. Viktoras Biržiška 1947 metais manė, šią Giesmę išspausdinęs pirmasis Amerikos lietuvių spaustuvninkas Mikas Tvarauskas savo pradėtame leisti žodyne Tlumoczius. Vienintelis šio žodyno egzempliorius yra Vilniuje, ir A. Aukštuolis Pergalės žurnale (1975 m. rugs.) pernai įvardino jame esantį „eiluotą tekstą“, bet nepacituodamas jo žodžių. Lauksime iš Vilniaus žinių, kurios leis nuspręsti, ar Giesmė buvo išspausdinta Tlumocziuje, ar, kaip kun. Milukas sakė, „lapelyje“, kuriame, sakoma, pažymėta, kad „iszdrukawota Amerikoje, miesto Shenandoah Parafioj Lietuvyszkoje Diena 30 Kwietniaus Miatuose 1874“.

Chicago Tribune dienraščio korespondentas Maskvoje, J. O. Jackson lankė Vilnių, Rygą bei Taliną ir pasikalbėjo su kai kuriais vietiniais. Pasakoja, Talinė sutikęs estą, girdi, priklausantį Estijos demokratinio sąjūdžio grupei. Apie Amerikos politiką, ryšium su Helsinkų konferencija, šis estas pareiškęs nuomonę, tolygią mūsų prof. M. Biržiškos ir Vienybės žmonių: „Mes nesapnuojame, kad Amerika gali mums padėti. Mes turime patys dirbti čia, vietoje, nelaukdami paramos iš kitur. Emigrantai negali kalbėti mūsų

vardu, nes tėvynę jie jau yra seniai palikę, o joje jau daug kas pakitę“.

Tribune korespondentas pateikia ir neįvardinto Amerikos diplomato pareiškimą, girdi, „Washingtone laukiama kada visi senieji imigrantai išmirs“.

Vienas ir kitas mūsų meno žmonių, lankęsi Lietuvoje, grįžta su pasakojimais apie ten pastebėtą meno kultūros pažangą. Vienas mūsų laikraštis, susirūpinęs, klausia: „Kodėl palinkstama šlietis prie okupanto peties?“ Gal todėl, kad faktai yra faktai? Skulptūra, tapyba, muzika, daina, šokiai, opera, chorai, ansambliai ir koncertai ten pasiekė aukšto lygio. Užsienio lietuviai, nuvykę į Lietuvą, tai pastebi, nes, viena, įvairūs veiksniai draudžia ieškoti santykių su tos pažangos veikėjais, o, antra, komisarai neišleidžia jų į Ameriką, ar Kanadą, nes bijo, kad „nesusijurašintų“.

Lietuvoje, kaip visur, be abejo, yra daug giliai galvojančių žmonių. Mums būtų įdomu patirti jų pažiūras pastarųjų 60 metų išgyvenimams. Lietuva šiuo laikotarpiu juk išgyveno du pasauliniu karu ir okupacijas, kurių viena pasikartojė ir gyvenimą siuva komunizmo kurdamiu. Kaip žmogui lietuviui laikytis tokiose žiauriuose istorijos sąlygose? Dalinai atsaką gal pateikia Jono Avyžiaus 1970 m. apysakos „Sodybų tuštėjimo metas“ veikėjas Gediminas, kuris galvoja: „Žmogus bejėgis ką nors pakeisti. Viskas, ką galime, tai stengtis išlikti ir būti doru. Žmogus beginklis, bet jis nešiojasi tvirtovę — save patį — kurioje užsidaręs, gali savo sąžine gintis!“ Šios nuotaikos greta, tačiau, atrodo esama ir kitos, pasireiškios Simo Kudirkos prasiveržimu į Ameriką, Kalantos susideginimu, prof. Jono Kazlausko neišaiškinta mirtimi Lietuvos upėje. Abi nuotaikos yra kovos keliai, kurie tautą išneš į šviesesnę ateitį.

Be abejo, kiekvienas sąmoningas lietuvis savo širdyje nešioja šią tautą, apie kurią vienas poetas Lietuvoje rašo:

Mės kiekvienas turim savo Lietuvą,
Kurioj nér ko pústis,
girtis, ar meluot.

Kai dainininkė mini savo gimtadienį . . .

Salomėja Narkeliūnaitė

Operos solistė Juozė Augaitytė, kurią Philadelphijos lietuviai pažįsta nuo pat jos atvykimo į šią šalį 1949 m. kaip dainininkę, dainavimo mokytoją ir visuomenininkę, gegužės 1 d. buvo pagerbta jos septyniadešimtojo gimtadienio proga. Pagerbimą surengė Liet. Moterų Federacijos klubas, kuriam Augaitytė pirmininkauja ilgus metus.

Nors tą gegužės pirmosios dieną, o ypač vakare, lijo kaip iš kibiro, šv. Andriejaus par. salėje susirinko apie pora šimtų Moterų klubo sukviestų svečių į akademiją, koncertą ir balių.

Pagrindinė vakaro kalbėtoja buvo dr. Elena Armanienė, specialiai atvykusi iš Baltimorės. Ji peržvelgė Augaitytės nueitą platų dainininkės ir visuomenininkės kelią, savo ir susirinkusiųjų vardu pasveikindama ją su gimtadieniu, kurį paskui ir pati solenizantė priminė, dėkodama Klubo moterims ir visiems, kas prisidėjo prie to gražaus vakaro, tardama, kad visi turime gimtadienius, bet ne visi galime sulaukti 70 metų amžiaus. Už tai jai, kaip visada energingai ir besišypsanti, publika karštai paplojo.

Smagi vakaro staigmena buvo keturių dainininkių koncertas, kai gražiai dekoruotoje scenoje pirma po vieną, o paskui su duetais ir kvartetais, su lietuvių ir tarptautinių kompozitorių dainomis ir operų arijomis, pasirodė Anna del Borrello, Ona Pliuškonienė, Ona Šalčiūnienė ir Genė Ugianskienė. Jos visos yra buvusios Augaitytės dainavimo studijos mokinės. Akompanavo Gladys Leigh.

Augaitytė su gimimo diena sveikino ne tik Philadelphijoje esančios organizacijos, bet buvo organizacijų iš kitų miestų bei visa eilė jos profesijos kolegų dainininkų, kompozitorių ir dirigentų, jų tarpe ir prof. Juozas Žilevičius, jos auklėtojas ir mokytojas dar iš Klaipėdos laikų. Sveikinimų buvo labai daug, o taip pat ir dovanų nuo pavienių asmenų ir nuo organizacijų. Pranešėjos perskaitė tik dalį sveikinimų dėl laiko stokos, o vakaro rengėjos įteikė Augaitytei gintaro dovanėlę, linkėdamos, kad "lai šis gintaro 'lašelis' primena mylimą Lietuvą ir mus".

Be oficialiosios dalies, buvo šampano tostas ir vakarienė, patarnaujant pačioms Klubą narėms, pasipuošusioms gražiomis ilgomis sukniomis. Iki vėlumos užtruko vaišės ir šokiai, grojant geram orkestrui, o prie pagrindinio stalo, papuošto gausiomis gėlėmis, vakaro solenizantė Augaitytė vis dėkojo savo gerbėjams, ateinantiems pavieniui dar sykį paspausti jai ranką ir padėkoti už gražias dainas ir operų roles, kurias ji yra dainavusi per ilgą ir kūrybingą savo sceninę karjerą.

Augaitytė pradėjo dainuoti labai anksti. Dar besimokydama Tauragės gimnazijoje, ji atkreipė kompozitoriaus Stasio Simkaus dėmesį, kas paskui jai padėjo praskinti kelius į dainavimą. Kaip dainininkė,

Augaitytė yra iš tikro Stasio Simkaus vaikas.

— Tu, mažike, iš kur tu taip stipriai rėki, — buvo pirmieji Stasio Simkaus žodžiai jai pirmojo susitikimo metu. Tai buvo 1924 m. Tauragėje dainų šventės metu. Simkus pastebėjo jos balsą ir paskui pasiūstengė sudaryti sąlygas jai toliau mokytis. Rūpindamasis paruošti operos skyriui dainininkų iš visos Lietuvos, jis paragino ir Augaitytę dalyvauti konkurse. Iš 240 dalyvių ji pateko į tą ketvertuką, kuris, išlaikęs egzaminus, gavo stipendiją mokytis Klaipėdos konservatorijoje.

Vėliau Augaitytė su St. Šimkumi susitinka Italijoje, Milane, kur jisai lankėsi, studijuodamas operos pastatymus ir kur yra parašęs ir atspausdinęs daugelį savo dainų. Tų dienų prisiminimui Augaitytės gaidų rinkinyje galima rasti daug dainų, jai skirtų su Simkaus autografu. Grįžusi iš Milano, Augaitytė su Šimkumi yra daug kartų dalyvavusi koncertuose, jam pačiam akompanuojant. Iš Šimkaus dainų labiausiai solistės mėgstama buvo "Kur bakūžė samanota". Šią dainą dainuoti ji pradėjo dar būdama gimnazijoje ir ilgai dainavo dideliu pamėgimu.

Tautimais drabužiais pasipuošusi ji dainuodavo koncertuose.

Juzė Augaitytės dainavimo studijos buvusios mokinės atliko meninę programą. Iš k. į d.: akompaniatorė Gladys Leigh, Ona Šalčiūnienė, Genė Ugianskienė, Anna del Borrello ir Ona Pliuškonienė.

S. Narkeliūnaitės nuotr.

Linksmu akimirka — solenizantė su pagrindine vakaro kalbėtoja dr. Elena Armaniene.

— Tai daina, persunkta nepaprastai didele meile tėviškei, meile gimtajai pirkelei. Jos graudi gaida visuomet mane jaudina iki pat širdies gilumos, ypač, kai ją dainuoju ar dainuodavau, būdama toli nuo savo gimtosios vietos. Toks jau esi žmogus, prisiriši prie tos vietos, kur pirmą kartą dienos šviesą pamatei, ir po to, rodos, iš šalies, kad kas ir auksą tau siūlytų, vistiek jos ilgėtumeis ir kentėtumei, jei kokios nors nenumatytos gyvenimo audros paimtų ir nuo žemės paviršiaus nušluotų tuos brangius jaunystės dienų prisiminimus.

Ši Stasio Šimkaus daina, kur ją bedainuodavau, visur ir visuomet susilaukdavo didžiausio pasisekimo. Žodžiai ir gaida taip savęs harmonizuoja, nenoromis pagauna ir nuneša savo vilnimis, — kalbėjo Augaitytė šių eilučių autorei prieš 32 metus, kai 1944 m. pavasarį rengėsi Stasio Simkaus dainų koncertui. Tai buvo jos pirmas ir vienintelis individualinis dainų koncertas, ir skirtas pagerbti ne kam kitam, o jos mylimam kompozitoriui, kuris lemiamai prisidėjo prie to, kad jos gyvenimas nukrypo į muzikinę sceną.

Tasai koncertas įvyko Vilniaus miesto teatre 1944 m. vasario 28 d. Jame ji sudainavo 21 Šimkaus dainą. Jai akompanavo kompozitorius Konradas Kaveckas. Koncerto pro-

Madame Butterfly rolėje.

ga dail. Vytautas Palaima meniškai išdekoravo sceną ir buvo išleista vakaro programa su kompozitoriaus ir dainininkės atvaizdais ir Kavecko rašiniu apie Simkaus dainas. Koncertas praėjo didžiausiu pasisekimu.

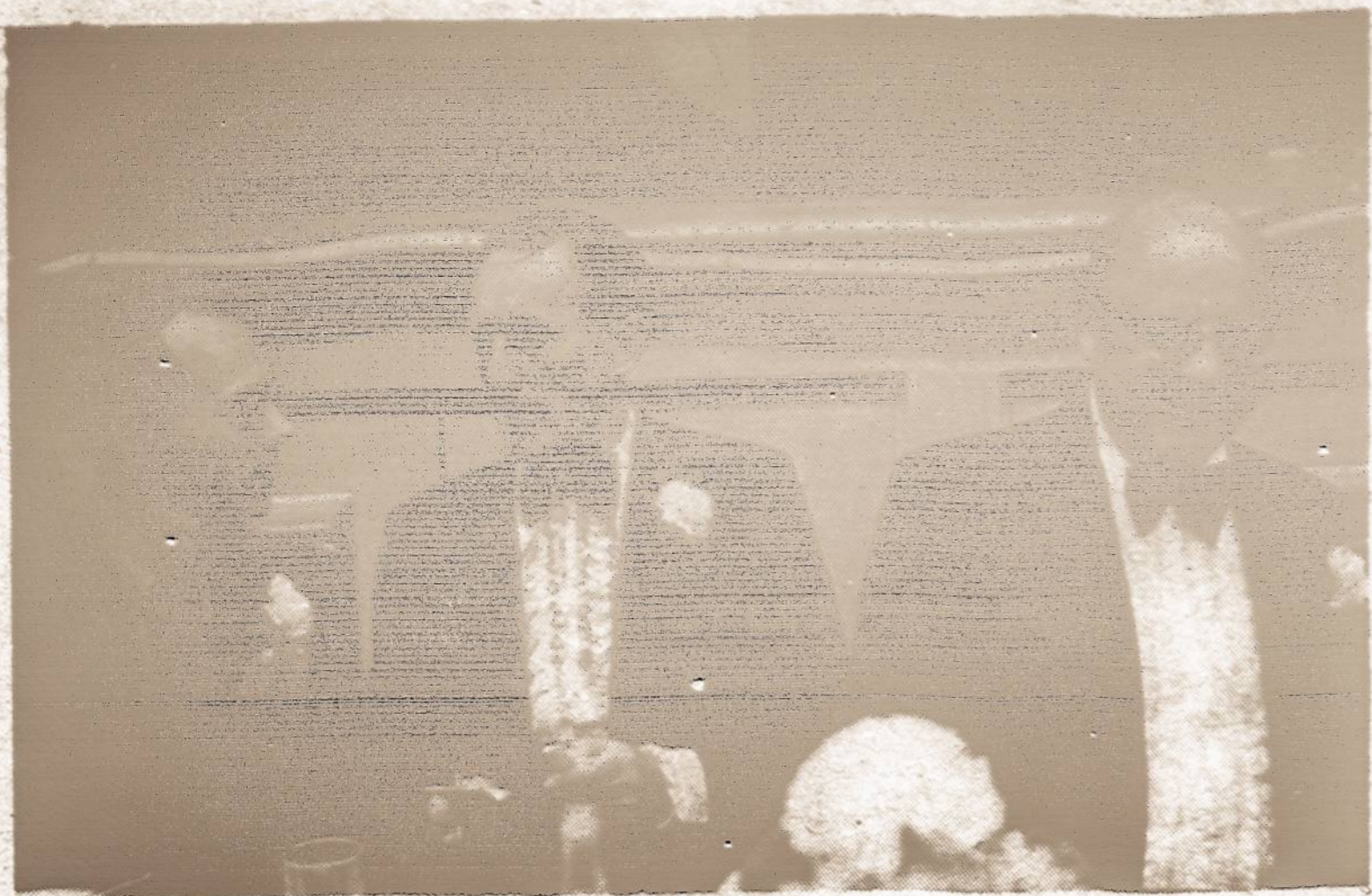
Apie koncertą tada muzikos kritikas rašė tuo metu Vilniujeėjusiame dienraštyje Naujoji Lietuva: "Didelė šventė yra suruošti koncertą, bet dar didesnė — kai toks koncertas skiriamas vieno kompozitoriaus kūriniais. Kiekvienas klausytojas turi progos giliau susikaupti ir pagyventi vieną kitą valandą kūrėjo pasaulyje. Tokį koncertą mums davė gerai pažįstama operos solistė Juzė Augaitytė. Ji turi gražų balsą, jautrią atlikimo dovaną ir aiškia tarseną. Tuo labiau buvo sėkmingas jos atlikimas, nes ji nekartą yra dainavusi didžiumą St. Šimkaus dainų, jam pačiam fortepijonu pritariant. Ir šį vakarą ji į mus prabilo be manieros, be aktorės kaukės — nuoširdžiai ir paprastai . . ."

Tai yra būdinga muzikos kritika, kurios dainininkė susilaukdavo, ar ji dainuodavo koncertuose Lietuvoje, Italijoje, Estijoje ir Latvijoje, ar Vokietijos tremties scenose, ar Amerikos lietuviams.

Amerikos lietuviai, įvertindami jos dainavimą koncertuose, betgi neturėjo progos ją girdėti operose, kai ji pradėjo Kaune, o vėliau Vilniuje dainavo ir vaidino pirmuosius vaidmenis: Gounod Fausto Margaritą, Puccini Bohemoj Mimi,

Nukelta į 13 psl.

Vienybė, 1976 m. gegužės 14 d.

Dr. Jokūbo Stuko Lietuvos Atsiminimų Radijo programos 35 m. sukakties minėjime iš k. į d. Simas Kudirka, Alfonsas Petrutis iš Washington, D. C. dr. prof. Jokūbas Stukas.

G. Kudirkienė, kun. dr. Žiūraitis SLA prezidentas Povilas P. Dargis.

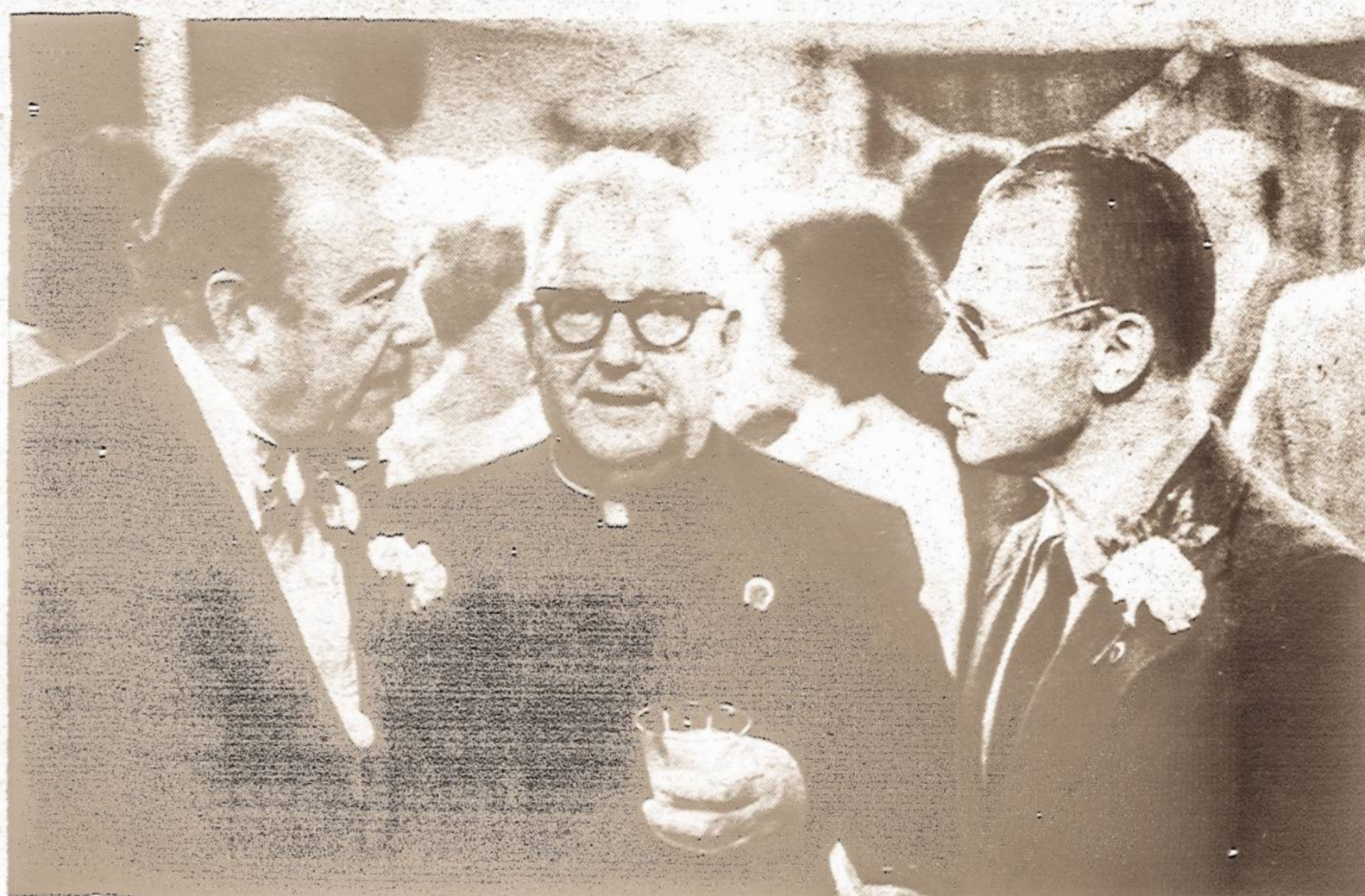
Lietuvos Atsiminimų radijo programos 35 metų sukakties minėjime Newark

Lietuvos atsiminimų 35 m. sukaktuviniame bankete dalyvavo grupė Maspetho Moterų klubo narių ir svetys. Pirmoji iš dešinės – Elena Venienė, Moterų Vienybės narė.

Lietuvos Atsiminimų Radijo programos 35 m. sukakties minėjime, Newark, N. J. dainuoja Irene Stankūnaitė. Pianu palydi komp. J. Stankūnas.

SLA Prez. Povilas P. Dargis, kun. Čekavičius, J. Kudirka.

Lietuvos Atsiminimų Radijo 35 m. sukaktuvinio banketo dalyvių tarpe brooklyniečiai: Mažeika, Marytė Diržienė, Balzaraitis.

Visos nuotraukos J. Valaičio

Vienybė, 1976 m. gegužės 14 d.

Lietuvos Atsiminimų Radijo minėjime Newark, N. J. dalyvavo per 300, jų tarpe brooklyniečiai. Marytė Vasilka, Bronė Spūdienė, Vienybės leideja Valė Tysliavienė ir P. Purnas iš Jamesburg, N. J.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

Amerikos Lietuvių Tarybos Centras Chicagoje ir skyriai rūpestingai veda akciją, kad Amerikos senatas greičiau priimtų rezoliuciją nr. 319, nepripažinti Lietuvos inkorporavimo į Tarybų Sąjungą. Vienas ALTOs skyrius jau senatoriams pasiuntė 2,235 raštus ir telegramas. ALTOs vadovybė skatina ir kitus lietuvius šiuo reikalu išvystyti parašų siuntimą.

Dr. Z. Danilevičius, pagarsėjęs kaip amerikoniško medicinos žurnalo redaktorius, o tarp lietuvių veiklus Reorganizuotos Bendruomenės veikėjas, ištiktas sunkaus širdies smūgio. Nežiūrint komplikacijų sveiksta Chicago Central Community ligoninėje.

Balzeko Lietuvių kultūros muziejus rengia diskusijas, kurių bendra tema yra "Ką yra Amerika mums davusi? Ką ji yra atėmusi nuo mūsų?"

Bus diskutuojamos šios specifinės temos: švietimas, Amerikos užsienio politika, namų savininkystė ir tikyba. Pirmą diskusijų forumą organizavo Pedagoginis Lituanistikos Institutas Lietuvių Jaunimo Centro kavinėje bal. 23 d.

Šių pirmų diskusijų specifinė tema yra aktuali mūsų tautinui išsilaukimui išsivijoje, tai yra švietimas amerikiečių mokyklose ir lietuvių šeštadieninėse mokyklose. Ypač patringas dėmesys buvo kreipiamas į Pedagoginį Lituanistikos Institutą ir jo paskirtį.

Šią diskusijos seriją padeda įvykdyti American Issues Forum Chicagoje ir ji dalinai finansuojama National Endowment for the Humanities.

CHICAGOS UNIVERSITETE

Chicago Kalbotyrinė draugija, trumpai C. L. S. (Chicago Linguistic Society) balandžio 22-25 d. vykdė savo 12-ji apylinkinį susirinkimą, kuris apima labai plačią programą. Balandžio 22 d. nuo 8 val. 30 min. ryto iki 11 val. 30 min. vak. buvo skaitoma 19 paskaitų, liečiant diachroninę sintaksę.

Prof. E. Hamp 12 val. skaitė paskaitą "Kodėl sintaksei reikalinga tonologija?" Penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį dar pateikta daugiau kaip keturiasdešimt paskaitų. Bal. 24 Sarūnas Lišauskas skaitė paskaitą "Neigtinių veiksmažodžių objektai lietuvių kalboje". Bal. 25 prof. W. Darden skaitė paskaitą "On the questions of abstractness".

Lietuviams C. L. S. veikla lyg ir nebuvo žinoms. Sarūnas Lišauskas dabar yra pirmasis, padaręs pradžią. Šio pavasario semestro gale S. Lišauskas gauna kalbotyros magistro laipsnį ir nuo rudens pradeda ruošti doktoratui.

Kai Salys, Skardžius, Jonikas skundėsi, negalėdami atrasti lietuvių jaunuolių mūsų kalbotyrai studijuoti, tai dabar Sarūnas Lišauskas, be paskatos iš šalies, įsigilino į kalbotyros studijas taip, kad tapo net C. L. S. programos dalyviu.

C. L. S. paskaitos vyksta Chicago universiteto Law School auditorijoje, 1111 E. 60th St.

Dr. Vytautas Bielauskas, psichologas profesorius Vokietijoje redagavęs pabaltiečių savaitraštį Im Ausland, dalyvavo Amerikos Psichologų suvažiavime, Chicagoje. Savaitgalyje su sūnum Linu, kuris ruošias daktaratui Floridos universitete ir dukra Danele, studijuojančia Bloomington, Indiana, lankėsi Operos spektakliuose.

Draugo Lietuviškos Knygos Klūbas Chicagoje, išleido Juozo Kraliausko premijuotą romaną, "Martynas Mažvydas" Vilniuje. Naujasis kūrinys — tai gyvybe pulsuojantis audringo Lietuvos istorijos laikotarpio vaizdas, kuris atgaivina lietuvių tautos dvasią istorinėje perspektyvoje. Knyga gaunama pas lietuviškų knygų platintojus, arba "Drauge; 4545 West 63rd St., Chicagoje.

Žurnalistas kun. J. Prunskis pavedė Lietuvių Katalikų Mokslų Akademijai parinkti kandidatus jo \$2,000. premijoms. Už mokslinį darbą Pranas Dovydaitis premiją gavo dr. J. Girnius, už žurnalistinį-redakcinį darbą Bronius Kviklys.

Advokatas Charles Kal Kelėivyje rašė esąs nepatenkintas "kad Chicago Tribune" apkaltino valstijos senatorių Franką Savicką tinginiaujant, nedalyvaujant Senato posėdžiuose". Kal sako, kad 50 metų Chicago lietuviai siekė priversti demokratų išstatyti lietuvių kandidatą — kai tas pasisekė, lietuviams senatoriams daras savo rinkėjams meškos patarnavimą, negina lietuvių interesų, Marquette Parko lietuviškos kolonijos.

JAV LB Krašto valdybos iniciatyva, prieš keletą metų, buvo užsakyta libretistams sukurti 3 operom turinius ir kompozitoriams rašyti muziką.

Dabar turima 3 operas: Jeronimo Kačinsko "Juoda laivą" kurio libretą parašė Algirdas Lansbergis, Juliaus Gaidelio "Gintaro šaly" — libretas Anatolijaus Kairio ir Vytauto Marijošiaus "Priesaiką", kurios libretas operinei scenai pritaikintas Stasio Santvaro pagal Balio Sruogos "Milžino paukšmės" paskutinįjį paveikslą.

Šias operas stato Chicago Lietuvių Opera, šiemet minėdama JAV 200 m. sukaktį ir savo 20 m. meninę veiklą. Siam didžiam ir svarbiam lietuvių JAV LB Krašto valdyba šių operų pastatymui jau įteikė 3,000 dol. čekį ir tie pinigai jau išleisti už orkestro gaidų paruošimą.

Operų premjeros bus gegužės 8, 9, 15 ir 16 dienomis.

PAGERBTAS M. KATILIŠKIS

Rašytojas M. Katiliškis pažymėtinai pagerbtas Jaunimo Centre, Chicagoje balandžio pabaigoje. Popietė organizavo Gintautas Vėžys. Paskaitą apie rašytoją skaitė iš Philadelphijos iškviestas dr. Kostas Ostauskas. Katiliškio kūrybos ištraukas skaitė Antrojo Kaimo gabūs aktoriai — J. Jakštytė, E. Būtėnas, V. Kavaliūnaitė, R. Stakauskas. Įvadus skaitė Algirdas T. Antanaitis.

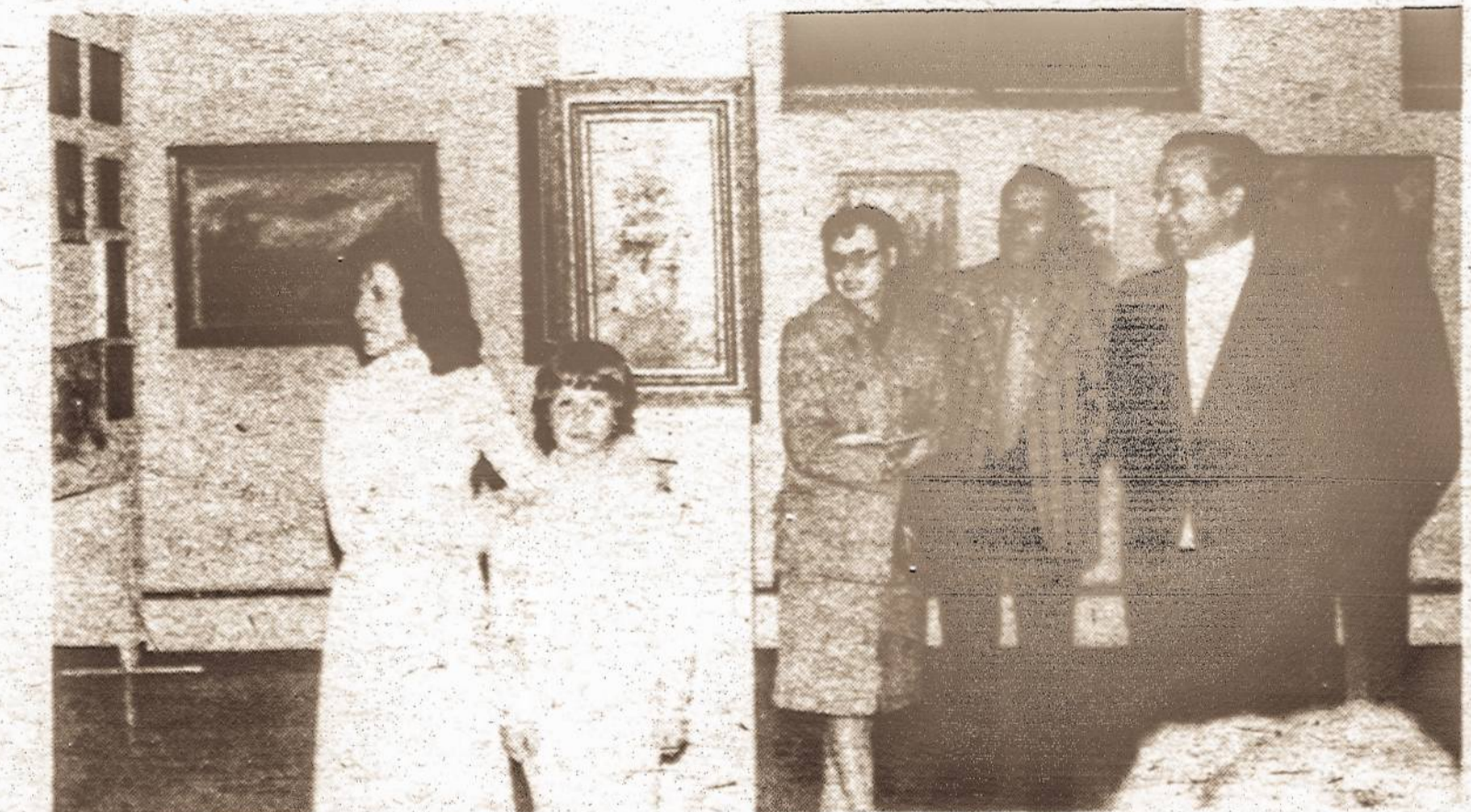
Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus ir didelės automobilių prekybos savininkas Stanley Balzekas ir to muziejaus vienas darbuotojų, buvęs newjersietis, Kazys Baltramaitis Amerikos veiklos nušvietimui surengtos parodos atidaryme balandžio 2 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Už jų matomas Margočio radijo programos vedėjas Petras Petrutis [beje, ši programa nuo balandžio 23 d. nustojo veikti, nes radijo stotis nutraukė lietuviškųjų programų transliavimą].

Prancūzijoje gyvenęs mokslininkas prof. J. Greimas, viešėdamas Amerikoje, buvo užsukęs į Chicago ir Jaunimo Centro kavinėje daugiau negu 150 tautiečių būriui skaitė paskaitą.

Vytautas Saulius, knygų leidėjas, Chicagoje turintis ofseto įmonę, pasveikęs po sužadimo atsilankė į Amerikos lietuvių veiklos parodą ir čia susitiko buvusį Sūduvos leidyklos savininką, spaudos darbuotoją, Pr. Šulą [dešinėje].

Dail. Valda Šiugždaitė-Fitzpatrick su savo sūnumi, atidarant jos dailes parodą Jaunimo Centre kovo 28 d. Nuotraukoje matomas ir Jaunimo Centro direktorius kun. A. Kezys, S. J. E. Šulaičio nuotr.

Vienybė, 1976 m. gegužės 14 d.

LENKŲ MUZIKA

Rašo JUOZAS KREIVĖNAS, CICERO, ILL.

1974 m. Varšuvoj išleista Ludwik Erhardt 176 puslapių knygelė "Muzyka w Polsce". Mūsų lietuviškoji visuomenė, aišku, gali gyventi be domėjimosi lenkų muzika. Bet čia yra kita kalba, nes leidinys įdomus ir propagandiniu atžvilgiu. Kai kalbėsime apie lenkus, tai vis nepamirškime pamąstyti apie lietuviškos muzikos būklę.

Propagandai lenkai skiria daug dėmesio. Ne vien faktai, bet ir propaganda lenkams davė Kosciuską, kurio mes jau iš jų neatimsime. XVII a. New Yorke veikė mokytas vyras dr. A. Curtius. Mes išsiaiškinome, kad tai buvo lietuvis Kuršius. Bet tai netrukdo lenkams iš jo padaryti dr. Kurzewski ir juo, kaip žymiu lenku, JAV nepriklausomybės proga papuošti Dz. Zw. 1976 kalendoriaus balandžio mėnesio lapą... Nuostabus tas lenkiškas tautinių pasisavinimų fabrikas! Net ir Andrijauskas pas juos tapo gen. Anders! Bet tai nenuostabu, nes mes su lenkais praeity turėjome bendrą valstybę, mus rišę mazgai dar tebėra neišnarplioti. Nuostabu tik tai, kad lenkai dirba, o lietuviai savo getuose paaimanuoja... Lenkus reikia pažinti, reikia nuo jų atkakliai ginti ne tik Vilnių, Grunwaldą, bet ir šiaip daug ką. Daug kur iš jų yra ko pasimokyti.

Lenkija leidžia mėnesinį žurnalą "Poland", eina laidos keliomis kalbomis. Pasaulis turi žinoti, kad Lenkija yra didelė ir plati, įdomi ir kūrybinga šalis, su savita istorija, su turtinga ir originalia kultūra ir t. t. Visa Lenkijos praeitis ir dabartis, lenkų dvasinė kultūra ir materialiniai laimėjimai turi Lenkiją stiprinti ir vesti į šviesią ateitį...

F. Chopin, lenkų kompozitorius, pagarsėjęs visame pasaulyje.

Taigi šitokioj šviesoj reikia pasitikti knygelę "Muzyka w Polsce" ir dar nepamiršti, kad lenkų muziką groja ir jų dainas dainuoja kasmet šimtai gastrolierių daugelyje pasaulio kraštų. O ir ši knygelė be lenkų kalbos turi dar laidas anglų, prancūzų, ispanų, vokiečių ir italų kalbomis. Tiesą sakant, lenkai turi pagrindo sava muziką didžiutis. Jau vien Chopino, Paderewskio ir Pendereckio vardai užtikrina, kad muzikoje lenkai yra didvalstybė.

Si iš gero daikto gera propaganda daroma taip. Pradžioje eina klausimynė, 1976 m. gegužės 14 d.

mas: Ar lenkų muzika yra už visas muzikas gražiausia? O jau toliau eina istorinė apžvalga: lenkų muzika ligi Chopino, lenkų muzika nelaisvės laikais, atsikūrusios Lenkijos muzika, naujieji ir patys naujaušieji lenkų muzikos laikai. Prie kiekvieno šios populiarios apžvalgos skyriaus eina specialiai parengtų patefono plokštelių sąrašas. Pvz., Seria Musica Antiqua Polonica mini 25 plokšteles, XIX a. lenkų muziką galime girdėti iš 21 plokštelės, 1900-1939 metus atstovauja 25 plokštelės, 1940-1955 metus — 35 plokštelės, 1956-1965 metus — 35 plokštelės, naujausius laikus — 16 plokštelių, o visa tai baigiant dar pastaba: dar daug viso ko papildomo.

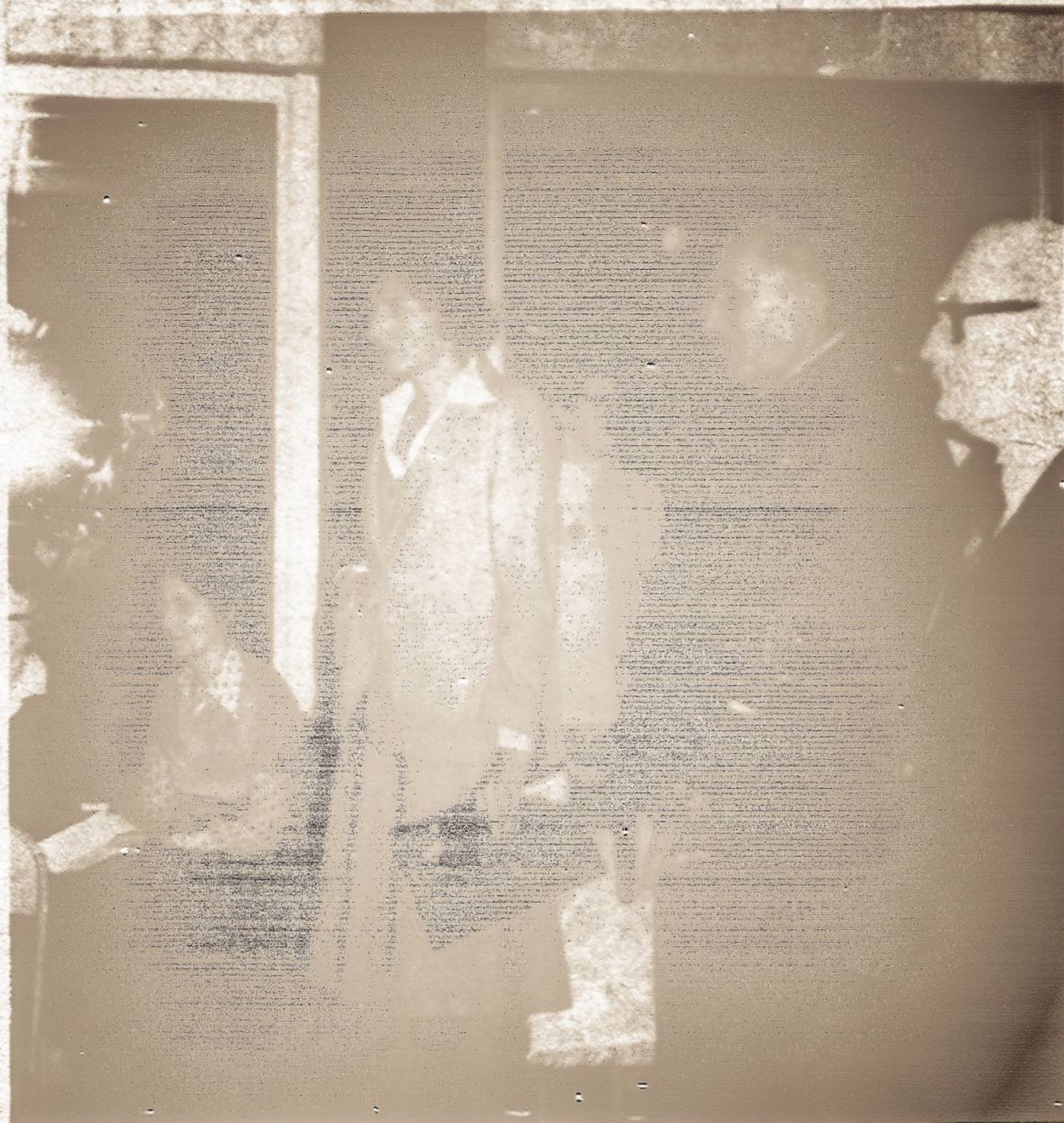
Mums tai skaitant ir vis metant akį į lietuviškuosius barus, tenka prisipažinti, kad ir mūsų nedidelės tautos turtai ne per didžiausi ir mes beveik nieko nedarome savosios kultūros ekspansijos reikalu. Sunku laukti kokių politinių laimėjimų, kai už politinės veiklos nestovi kultūros jėga.

Būtų keista, jei lenkų kultūros sandėliuose nerastume ko lietuviško. Va, čia ne tik baltarusių kilmės lietuviška tematika St. Moniuszko; ne tik Karlovičius su lietuviškąja rapsodija, bet ypač stipriai reiškiasi Gražina Bacevičiūtė — komp. Vytauto Bacevičiaus sesuo. Iš senųjų laikų, iš XVII a. pradžios lenkai nepamiršo Andriaus iš Rochačiovo paliai Minską, kuris buvo Alytuje Radvilų dvare vargonininku, o su lenkais turi tiek bendra, kad jo kompozicijų buvo atrasta kažkur vienuolyne palei Danską, nes tą vienuolyną Radvilos globojo. Taip tai taip, bet kam iš mūsų lietuvių išėivijoje įdomios istorijos apie Andrių iš Rochačiovo ar apie Gražiną, kurios tėvas buvo lietuvis, o motina lenkė ir tėvas su motina Lodzėje išaugino keturis vaikus: Vytautą, Kęstutį, Gražiną ir Vandą?

Lietuvių Opera savo 20-metį mini statant tris lietuvių operas: Kačinsko Juodasis Laivas Gaidelio Gintaro Šaly, ir Marijošiaus Priesaika. Premjera įvyko gegužės 8 d.

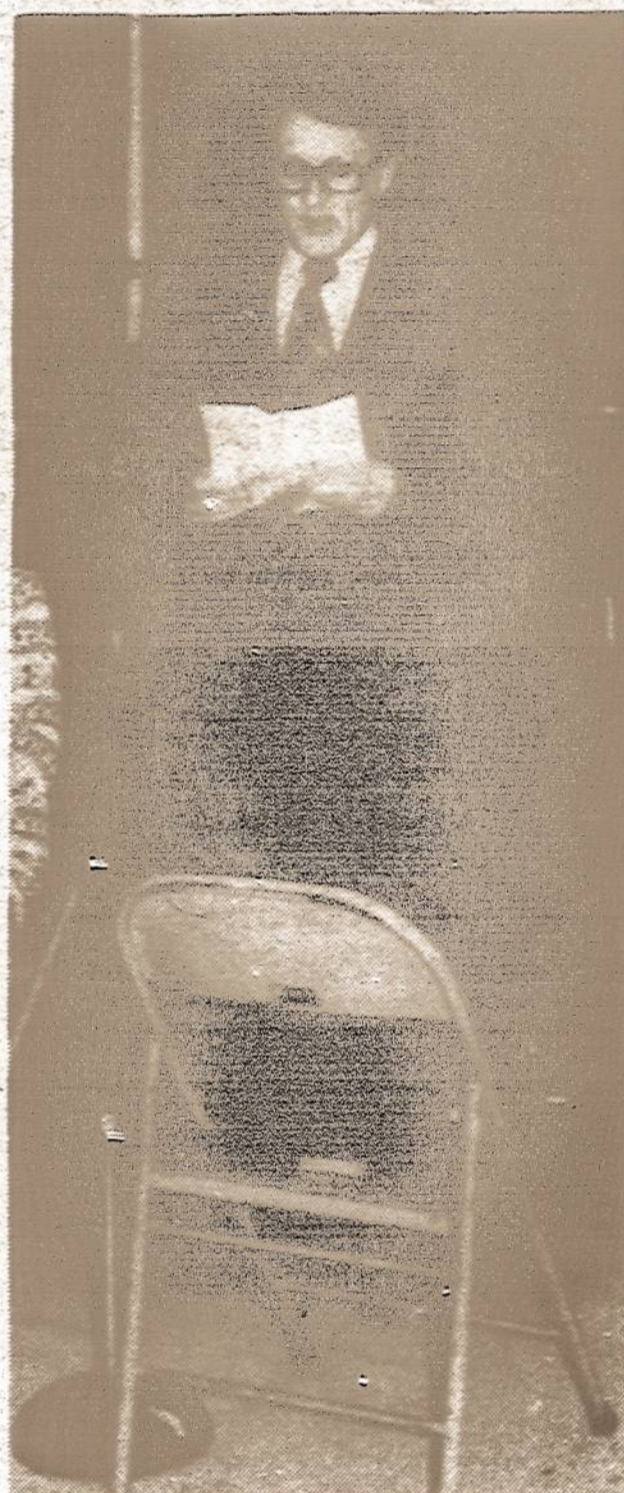

Lietuvių muzikos veteranas prof. J. Žilėvičius, vedamas R. Lapo, aplankė lietuvių veiklos Amerikoje parodą.

Viena įdomesnių šio sezono parodų Čiurlionio galerijoje buvo newjorkietės Vidos Krištolaitytės dailės darbų paroda vykusi balandžio 2-11 d. Čia dailininkę matome jos parodos atidarymo metu.

E. Šulaičio nuotr.

Dail. Petras Aleksa kalba atidarymo metu su dail. V. Krištolaityte.

Dail. Vidos Krištolaitytės paroda Čiurlionio galerijoje vyko balandžio 2-11 d. Parodos atidarymo metu žodį tarė dail. Petras Aleksa. Jis kalbėjo:

"Lygiai prieš 8 metus apie Vidos parodą "Drauge" rašiau taip: "Kai kasdienybė tampa švente. Gyvi, džiuginantys, pilni dinamikos ir jaunatviškos energijos tapiniai paveikė ne vieną apsilankiusį Čiurlionio galerijoje. Tikra meno šventė! Pakili nuotaika, su jausmu lenktyniaudama, palaikė ryšį tarp kūrinių ir žiūrovo, o to ryšio taip trūksta šiuolaikinėse meno parodose. Paprastų kasdienybių įgyvendinimas spalvoje ir formoje ne visada dailininkui lengvai pasiseka. Tačiau Vida tai atlieka meistriškai. Ji kuria naują pasaulį iš tų pačių, mums gerai pažįstamų elementų..."

Kas buvo pasakyta prieš 8 metus, galioja ir šiandien. Tik tai norėčiau dar papildyti, nes ir pati dailininkė praturtino savo patyrimą dailėje.

Vėlesniuose savo darbuose (mažesnio formato drobėse) Vida lieka taip pat dinamiška, tačiau jos teptuko pabraukimas yra daug ramesnis, tikras ir neskrupulingas. (Man atrodo, kad tai natūralu gyvenime bręstant). Jūs pastebėjote, kad tas jos teptuko pabraukimas gana abstraktus, tačiau tų brūkšnių ir spalvų visuma sudaro nuotaiką, o iš čia ir kūrinių turinį."

Vytautas K. Jonynas su Irena Grieže-Jurgelevičiūte, Bostono Piečių Klube turėjo savaitgalio parodą. Pasisekimas buvo nelauktai didelis — beveik pusė išstatytų darbų išparduota. Apie parodą plačiai rašė Bostono Keleivis. Jame užsiminta kokiomis nuotaikomis vyr. skatė — Irenos Griežės kolegės šią parodą organizavo.

Vilniuje išleista lietuvių liaudies dainų katalogo trečioji knyga. Joje yra per 70,000 įvairių vestuvinių dainų variantų, tik iš jaunosios pusės. Tautosakos skyriuje surinkta daugiau kaip 400,000 liaudies dainų.

VASAROS EKSKURSIJAS PRISIMENANT . . .

Ekskursija organizavo Pleasant Travel Service, Point Pleasant Beach, New Jersey Šveicarijai linija iš New York Kennedy aeroportu tokiu keliu: New York—Zürich—Leningrad—Vilnius—Warszawa—Zürich—New York.

Išvykti buvo paskirta 1975 m. liepos 12 d. 7:10 vakare. Kadangi ekskursijos organizatoriai norėjo dar šveicarijai patalpose su išvykstančiais atsisveikinti ir dar pasivaišinti, tai jau 5 val. susirinko išvažiuojančių 45 žmonės, įskaitant ir ekskursijos vadovus dr. J. Stuką ir poniją Loreta; visi ekskursantai gavo dovanų šveicarijai linijos krepšius ir išvyko, kaip nustatyta 7:10 val.

Idomu skristi

Amerikos krantai ir paskutinės salos tolo, lėktuvas ramiai dūzgdamas artėjo prie nakties tamsos ir Atlanto platybės. Ir taip visą naktį keleiviai maloniai jautėsi, retkarčiais pavaišunami.

Po kelių valandų rytų pusėj pradėjo aušti, o dar vėliau toli horizontas pasirodė ir saulė. Artėjom prie Europos krantų.

Pradžioj salos ir lygumos, vėliau skrido kalnuotomis vietomis. Alpių viršūnės padengtos sniegu, o tarpukalniams tamsūs ir rūko pripildyti. Lėktuvas nusileido Genevoj išsodinti atvežtus atostogoms darbininkus, ir netrukus skrido toliau į Zūrichą.

Čionai aerodrome teko ilgėliau palaukti, buvo galima prisipirkti suvenyrų, o ypač garsaus Tobler šokolado.

Zūriche ekskursantai buvo perkelti į rusų lėktuvą, ir gal už valandos pakilo skristi, be sustojimo, į Leningradą, perskridamas visas tris Pabaltijo valstybes.

Nors diena buvo šviesi ir saulėta, bet, aukštai skrendant, sunku atpažinti vietas. Apie ketvirtą val. pasiekėm Leningradą.

Leningrade

Ejo gandai, kad aeroporte nėra nešėjų. Susirūpinimą kelė tarp tų, kurie turėjo didesnius lagaminus. Kiti buvo su visa savo manta kurie galvojo pasilikti visam laikui gyventi Lietuvoje. Bet čia visų nusiramimui atsirado Inturisto ryšininkė p-lė Virginia, kurios patarimai visiems buvo labai naudingi. Atsirado ir nešėjų.

Pirmiausia buvo pinigų užregistravimas, blankus galėjo pildyti ir angliškai ir rusiškai. Vėliau muitinėje vidutinio dydžio lagaminai, net ne visi, buvo atidaromi tik tų, kurie turėjo didelius ir dar ne po vieną. Kitiems teko net mokėti muitą už didelį kiekį vienokių daiktų. Bet viskas praėjo sklandžiai ir už kokios valandos kitos visi laukėme prie autobuso važiuoti į viešbutį.

Viešbutis "Europeiski", miesto centre, netoli Nevski prospekto, statytas dar caro laikais, su visais patogumais. Tą dieną, t. y., liepos 13, vakare ekskursantai buvo nuvežti į Moldavijos respublikos liaudies šokių ir žaidimų vakarą.

Liepos 14 d. ryto pasižvalgymas mieste. Lankėmės garsiajame, Ermitaže. Tai senų laikų didelis meno muziejus, o dar šioj naujoj gadynėj išplėstas, į jį įjungiant caro Žiemos rūmus. Dabar prieš padidintą Ermi-

Kauno jūra.

tažą tebestovi carui už nuopelnus pastatytas paminklas, aukštas granitinis stulpas su angelu ant viršaus, apačioje parašyta Nemunas, prisiminimui Caro Aleksandro susitikimo su Napoleonu prie Tilžės prie Nemuno. Priešais prie Ermitažo išsišakojusi Nevos upė sudaro didingą vaizdą. Naujai pastatyti tiltai, kitoj pusėj Petro Povilo tvirtovė, Vasilijaus saloj — universitetas.

Ne veltui Leningradas vadinamas Šiaurės Venecija. Mieste yra didingos architektūros pastatų ir parkų. Turistų lankymosi vietose labai daug turistam vežioti autobusų, tiesiog gatvės užtvinusios. Griuvėsių iš karo laikų neteko pastebėti, tik tai iš tų laikų milžiniškos kapinės.

Maloniai mus nustebino, kad saulė gal švietė bent iki 10 val. vakaro, o rytą gal nuo 2-3 val. vėl švietė. Tai Leningrado baltosios naktys. Nauji daugiaaukščiai gyvenami namai miesto pakraščiuose.

Kaip naujiena, Leningradas turi irgi požeminį susisiekimą (subway), ko anksčiau nebuvo.

Miestas švarus, nuolat su beržinėm šluotom vaikšto moterys. Judėjimas mieste mažesnis, negu caro laikais. Vakare lankėmės buvusiam Marinsky, dabar Kirovo, akademiniam operos ir baletu teatre, kur seniau mūsų Kipras dainavo.

Teatras, primena mūsų Kauno teatrą, tik, žinoma, kiek didesnio masto.

Kitą dieną, t. y., antradienį liepos 15 d. buvome nuvežti pamatyti į Petrodvorec, buv. Petergof, garsiuj fontanų, kurie karo metu buvo sunaikinti, o dabar vėl atstatyti. Sunaikintieji pastatai dabar atstatomi visoj savo praeities puikybės.

Bendrai Leningradas yra didingas, gražus miestas, idomu ir dabar lankyti, o ypač 60 metų jo nemačius. Tai Sovietijos veidas į Vakaru pasaulį.

Ekskursijos į teatrus ir kitas vietas apmokamos doleriais ir jie labai visų maloniai priimami.

Trečiadienį, liepos 16, anksti ryte papusryšiaujome viešbutyje, išsiskubino į aeroportą kelionei į Lietuvą — į Vilnių 5 dienoms.

Skrendam į Vilnių

Kelionė neilga, trunka tik apie pusantros valandos.

Skrendant aukštai, mažai vietovių galima beatpažinti, bet, priartėjus prie Lietuvos, o ypač prie Vilniaus, dažnai matomi ežerai, miškai, laukai, o dar toliau Vilniaus miesto dalys, pradedi atpažinti priemiesčius.

Artėjom prie nusileidimo, ekskursantai jau sukilę iš savo vietų. Lėktuvas žeme privažiavo ir sustojo prie užtvaros, kur buvo susirinkę giminės savuosius sutikti.

Pirmiausia, kaip aukščiausią visų, pamačiau sutikimo organizatorių vladą V. ir vėliau kitus, kurių nebuvo matęs per 30 metų, o daug kitų visai nematyty, ar tik nuotraukose matytų.

Pasisveikinę turistai išsiskirstė pas savuosius vaišems į namus, o kiti — į turistų viešbutį.

Ekskursija į Kauną

Išvažiuom ryte, buv. Gedimino gatve, tiesiai į greitkelį ir į Kauną. Pakeliui nuo Vilniaus matosi dirbtuvių ir kitų pramonės įrengimų, gi toliau prasideda žemės prie smėlio, niekur neteko matyti geresnio derliaus javų. Vietomis ganėsi gyvuliai.

Vilniuje, Gedimino pilies papėdėje.

Artėjom prie Kauno marių. Artimiausioj vietoj yra rezervuota automobiliam-autobusam pastovėti vieta, kur galima pailsėti, padaryti nuotraukų. Ežeras gana įspūdingas, vos matoma antroji pusė, didelės bangos. Pavažiavus toliau, greitkelis įeina į Ukmergės plentą ir toliau jau į Kauną.

Autobusas sustojo prie naujai pastatyto Baltijos viešbučio, tai toj vietoj, kur Kęstučio gatvė įeina į Vytauto prospektą.

Pastovėjęs prie viešbučio, autobusas važiuo Parodos gatve į kalną. Parodos gatvė kiek praplatinta, patiesinta. Pakalnėj kaip stovėjo ir tebestovi T. D. vila, ant kalno Neolituonų namai, tik su kitais gyventojais. Vidūno alėja — kaip ir buvusi. Už Chemijos Instituto ir Mickevičiaus slėny susidareš kaip ir priemiestis, daug pastatų, įvažiavimas į Vytauto prosp. praplatintas.

Geležinkelio stotis stovi kaip ir senais laikais, Vytauto prospekte. Gimnazijos visos tebestovi. Kapinių vietoj tik žaliuojanti pieva su keletu išsimėčiusių medžių.

Ekskursija nuvežė į buv. Karo, dabar istorinį muziejų, Čiurlionio galeriją, įėjimas iš buv. Putvinskio g-vės.

Iš čia pėsčiomis nuėjom į Žmuidzinavičiaus namus pažiūrėti jo surinktos velniukų kolekcijos. Atrodo, ta kolekcija ir šiais laikais vis didinama.

Nuvežė parodyti ir IX fortą, bet ten nieko įdomaus ir nepaprasto nėra, tik tušti caro laikais forto kazematai, senos surūdijusios geležinės durys, grotos ir t. t. iš šių laikų nieko nėra.

Pravažiuojant per Viliampolę, prie namukų soduose matėsi labai daug obuolių, medžiai tiesiog aplipę.

Sugrįžę sustojom Rotušės aikštėj. Iš čia lankėme Kauno katedrą. Vidus gražiai apšviestas, prie durų stoiniuoja pulkeliai, kurie, reikia manyti, atstovauja buvusius katedros elgetas, vienodai juodai aprengti siluetai ir pardavinėja devocionalijas, kryžukus. Greičiausia jie yra

Nukelta į 9 psl.

EKSKURSIJAS PRISIMENANT

Atkelta iš 8 psl.

Inturisto tarnautojai. Kada lankėme Ciurlionio galeriją, tai ten irgi taip aprenktos moterėlės saugo, kad neišneštų paveikslų.

Aplink katedrą Vilniaus gatvėj buvusios krautuvėlės, kurios užstodavo katedros vaizdą, dabar nugriautos, plačiai iškėlė Maironio kapą, o pačią katedrą padarė nelyginant jo mauzoléjum.

Prie Rotušės aikštės, kur buvo Šviesos spaustuvės, namai restauroti.

Dar buvo parodyti Perkūno namai. Po to Laisvės al. grįžome prie Baltijos viešbučio.

Kiek pastovėję jau didesniu tempu pasileidome atgal į Vilnių.

Lankome Trakus

Pilį, kaip ją jau visi esame matę iš nuotraukų, apžiūrėjome iš oro ir iš kiemo vidaus. Įrengtų salių neteko matyti. Kai kurių jaunuolių-pensionierių buvo užsigeista Trakų pilies ežero vandenyse paplaukioti, išsi-maudyti. Tas malonumas jiems buvo leistas, kiti ekskursantai palaukė prie ežero autobuso ir medžių pavėsyje.

Po to grįžome į Vilnių. Išvažiavimai į savųjų kaimus be leidimų draudžiami. Leidimai beveik neduodami.

Vilniuje

Vilniaus miesto apžiūrėjimas. Autobusas po Vilnių ir kituose išvažiavimuose turėdavo pranešėją su mikrofonu, kuris, pravažiuojant įdomesnę pastatą ar vietovę, apibūdindavo ją ir pro autobuso langą parodydavo, tad nedaug ką galima buvo pamatyti.

Buvom įėję Petro ir Povilo bažnyčion, apžiūrėjom iš vidaus Operos rūmus. Tai tikrai monumentalus pastatas, ir vidui išpūdingai įrengtas. Ekskursantai pasidalinę dar aplankė Šv. Kazimiero bažnyčią, kur dabar įrengtas antireliginis muziejus. Čionai nėra nieko tokio, dėl ko reikėtų šaukti-rėkti.

Dainų ir Šokių Šventės proga Vilnius buvo pasipuošęs vėliavomis.

Teko apžiūrėti naujai pastatytus parodų rūmus. Pats pastatas be pretenzijų, bet viduj yra daug vietos parodoms. Kaip tik tuo metu buvo liaudies meno paroda. Paroda buvo labai turininga. Daugybė eksponatų, kurių ankstyvesnėse parodose neteko matyti. Iš ten netoli ir Gintaro viešbutis, kur galima buvo išsikeisti dolerius į rublius po 69 kap. už vieną dolerį. Oficialus kursas.

Paveikslų galerija (buv. Katedra) gaila, tuo metu buvo uždaryta, tad nebuvo galimybės pamatyti, kas ten yra išstatyta.

Dar aplankėm naujai pastatytus Prekybos namus, panašius į čia Amerikoje, su eskaliatoriais iš aukšto į aukštą pervaziuoti, bet prekės: avalynė ir audiniai — labai prastos rūšies, ypač avalynė.

Dainos ir Šokiai Vilniuje

Pirma kartą liaudies ansamblių koncertas pavakare buvo kalnų parke, bet ekskursantams nebuvo sudaryta galimybė tenai patekti.

Pastovėję vieną kitą valandą milžiniškoj minioj, ekskursantai grįžo į viešbutį stebėti programos televizi-

Vienybė, 1976 m. gegužės 14 d.

joje. Ekskursijos vadovas pareiškė protestą dėl įėjimo nesutvarkymo.

Kitą dieną — dainos Vingio parke. Ekskursantų įėjimas buvo sutvarkytas ir jie gavo sėdėti netoli estrados. Visur milžiniška minia. Choristai rinkosi dainai uniformose, priešaky grupės nešė savo rajono užrašytą pavadinimą, ir tiek jų buvo daug!

Nors Dainų Šventės Lietuvoje nuo pradžios jų išikūrimo visas teko matyti, ir čia Amerikoje, bet niekur taip daug, taip darniai sutvarkytų, taip šauniai dainuojant neteko matyti, kaip čia sostinėj Vilniuj. Visai kitas mastas.

Pagal programą dainavimas buvo baigtas Maironio Lietuva brangi.

Po to virš programos gal valandą laiko patys chorai, be dirigento, dainavo laisvai pasirenkamas labiausiai mėgstamas dainas. Choro ir publikos entuziazmas begalinis.

Po visko choristai grupėmis skirstėsi į savo buveines dainuodami. Jaudinantis momentas.

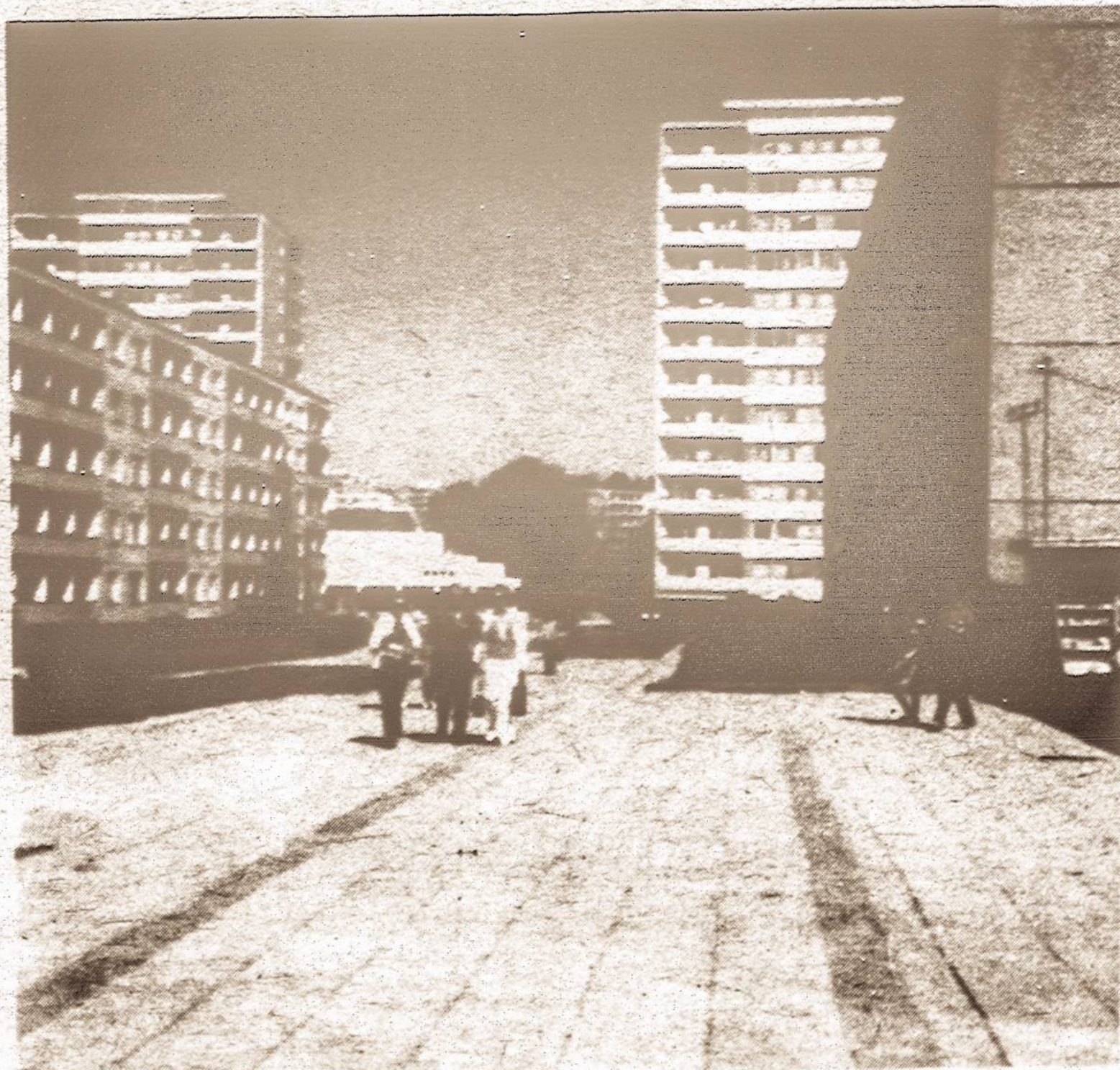
Trečia ir paskutinė diena — šokiai buvo "Žalgirio" sporto stadione. Visos dienos Lietuvoje viešėjimo metu buvo gražios ir saulėtos.

Šią paskutinę dieną priešpiet plaukiojo maži debesėliai, kurie nieko negąsdino. Pirmas koncertas įvyko, žmonės išsiskirstė. Po jo naujos minios rinkosi į sporto aikštę. Tribūnose ir aikštės pakraščiais visos vietos užpildytos.

Turėjo prasidėti programa. Ir čia pasipylė, kaip ūkininkai sakydavo, lietus kaip iš kibiro ir taip lijo bent pusvalandį laiko. Skėčių mažai kas turėjo, slėptis nebuvo kur, visi laikėsi didvyriškai. Per pusvalandį aikštė, takai — ežeras, žmonės primirke.

Po valandos vanduo nubėgo, prasidėjo programa su muzikos garsais ir ėjo iki galo labai tvarkingai. Pabaigai grupė latvių iš Rygos pašoko latvių liaudies šokių.

Programai pasibaigus, publikai plojant, nusipelnę šokių vadovai ir organizatoriai, jų pagerbimui, buvo pavažinėti aplink aikštę senose dvarų kariatose po porą užkinkytų žirgų.

Prie autobuso Vilniuje. Nuotrauka iš kelionės į Lietuvą.

Studentų miestas Vilniuje.

Taip puikiai ir išpūdingai buvo baigta neužmirštama Vilniaus 1975 metų Dainų ir Šokių šventė.

Keliamume atgal

Antradienį liepos 22 d., sudiev Vilniui. Tų pačių mielių vilniečių lydimi, kurie prieš 5 dienas sutiko, atsisveikiname. Mosavimai tęsėsi iki nutolome iki nematomumo.

Maskvoje sustojome tik tiek, kiek reikėjo pereiti per muitinę, išsikeisti likusius rublius. Čia viskas ėjo labai sklandžiai. Daugelio čemodanai visai nebuvo atidaryti. Žmonės vežėsi prisipirkę ir gavę dovanų į Ameriką.

Susėdus į autobusą pervaziuoti į kitą aerodromą, buvome dar nuvežti pasižiūrėti Raudonosios aikštės, Kremliaus.

Autobusas sustojo kitoj upės pusėj. Kas norėjo galėjo prisifotografuoti.

Į Varšuvą išvykom 5 val. prancūzų lėktuvu. Čia jokių sutikimų. Apgyvendinti buvom "Hotel Europeiski" dviem dienom.

Lankomės Varšuvoj

Rytojaus dieną, trečiadienį liepos 23, apžiūrėjimas miesto, Lazanų parko ir kitko. Daugelis ekskursantų kalbėjo, kad jie iš Varšuvos tikėjėsi didesnio išpūdžio.

Ketvirtadienį, liepos 24, kas norėjo ir kuo norėjo, lėktuvu ar automobiliu, važiavo į Krokuvą pamatyti buvusios bendros Lietuvos-Lenkijos valstybės lenkiškosios dalies sostinės. Vavelis, Karališkoji Pilis. Čia daugybė eksponatų su Vytimi ir lenkų ereliu. Bažnyčia, jos rūsų karaliaus Jogailos ir kitų žymūnų sarkofagai ir karstai. Vadovą pasiklausus, kuris karstas yra poeto Mickevičiaus, parašiusio "Pona Tada", kuris pradėdamas žodžiais "Lietuva, mano tėvyne", jis nurodė paprastą juodą cementinę dėžę, o pats nudeklamavo gal pusę puslapio tos poemos. Taigi, matyti, kad Adomas yra gyvas ir gerbiamas abiejose pusėse.

Vavelio ir Vilniaus pilių statyboj yra daug panašumų, matyt, jų valdovai statė pasitardami. Ir vienoj ir kitoj pusėj dominuoja bokštai Vavelio bokšte ir dabar kabo iš tų laikų varpas 18 tonų. Skirtumas tik toks, kad Krokuvos palociai buvo išsaugoti nuo sunaikinimo, o Vilniaus rūmai — barbarų sugriauti.

Penktadienį, liepos 25 d., jau šveicarų lėktuvu išskridome į Žürichą. Sustojome Hotel Astor vienai dienai. Čia mus aplankė Stepas Garbačiauskas, kuris papasakojo apie Šveicarijos gyvenimą.

Šveicarijoj viskas labai brangu. Gyventojai mieliau ima šveicarų frankus, negu dolerius.

Šeštadienį, liepos 26 d., vėl buvome New Yorke. Ka.

VILNIUS-KAUNAS VISI TRAUKINIAI ELEKTRINIAI

Pirmi elektriniai traukiniai ruožas Vilnius-Kaunas ir Vilnius-Trakai buvo paleisti 1975 m. gruodžio 29 d. Vilnius-Kaunas ruožo traukinys paima apie tris tūkstančius keleivių. Elektriniai traukiniai važinė greičiau už dizelinius. Vilnius-Kaunas ruožo kelio ilgis 113 kilometrų.

Bendrai Lietuvoje pirmasis geležinkelis pradėjo veikti 1862 metais. Elektrinis atsirado po 113 metų.

Dancing Lithuania in New Jersey

By DEMIE JONAITIS

GRANDINĖLĖ

On a rainy, post-Easter afternoon, a sizable audience watched Grandinėlė, a group of young Clevelanders, present a program of Lithuanian folk dances in Kearny, New Jersey. The rapport which ensued between the audience and the performers was practically total. We were engulfed in that magical tension which only the most accomplished artists can create.

Viewpoints

Trained and costumed by Liūdas and Aleksandra Sagys, this group has performed in North and South America and Europe where it evoked such reviews as this gem from West Germany's *Stuttgarter Zeitung*: "The Lithuanian dancers from Cleveland earned stormy ovations from the knowledgeable audience". And now we submit our own reaction . . . as it was in New Jersey.

A Message

We were not only impressed. We were moved by the depth of the message which Grandinėlė conveyed to us. The performance linked us inexorably (Grandinėlė means "chain") to our Lithuanian past and our present.

The program began with the "Kepurinė", a hat dance of welcome, which transported us from the smoggy American arena to the old villages and farms of Lithuania, her highlands and lowlands and her Baltic shore. The dances got into our bloodstream, pulsated, and, prepossessing us, linked us to our origins and to forever young Lithuania. They re-Lithuanianized us.

We were exposed to the symbols of sashes, hats, wooden shoes, devil masks, and representations of animals and birds, but the symbolism did not end there.

Symbolism pervaded the vitality, variations and cohesiveness of the dances. Above all, through small simple dramas, it communicated a socially significant message: a spirit of tremendous tenderness and gentleness, a zest for life, and a sense of humor that was wholly refreshing.

It is not unperceptive to state that the dances, like our folksongs, crystallize our forefathers' spirit which energized them to survive centuries of hostile invaders and oppressors.

Empathy through Stories

The message of every dance for each viewer is, of course, somewhat different. The mosaic of the messages, however, has undeniable implications.

In the comical rooster dance, "Gaidys", a flamboyant old cock teaches his young how to conduct themselves through the vicissitudes of life. On the other hand, in "Našlinis Jonkelis", the young men of a village subject a cocky young non-conformist to hilarious treatment after which he will crow no more. It is the women, however, as

we perceive in the other dances, that rule the rooster.

Women win one round after another.

A pretty young widow, in "Našlė", brings near disaster to a village in which the men, neglecting their women, flock around her for favors. Their womenfolk turn to a flirtation with a handsome stranger, the besieged widow turns to the stranger, and the men learn once again the immemorial lesson that home is best.

Traditionally, Žemaitija girls who have not married during Shrovetide are subjected to wild teasing by the young men who "woo" them, masquerading as devils or animals. In "Bergždenikės", the unmarried girls welcome the wooers with a sense of humor which practically de-devilizes the men.

While the women know how to handle their men and have the common sense to choose which man they want, they still suffer the pangs of the young. In "Vyliotinis", two lonely girls try to find partners among swarms of coupled dancers. This situation is universal; but it hits home, especially here in the United States, as our too often displaced youth try to find partners for that ultimate goal of familial unity.

Women and Men

The couples in the dances eventually get together, the women have their day, and they subtly shape their men to their taste.

The girls dancers of Grandinėlė were always charmingly poised and cool. The men, however, sometimes came across (was it intended?) as super-cocky and contemptuous, an attitude which exposed an underlying masculine insecurity. (Charming in itself.)

Subtleties

We know that we want to see the Grandinėlė dances again and again in order to appreciate more fully what they are communicating and to savor all that makes them so profoundly good.

Grandinėlė dancers performing a Lithuanian wedding dance.

Photo by C. Binkins

While there are occasional old-timer grumblers who object that neither the costumes nor the choreography are entirely authentic, ("not as I knew them back home"), we must state that to us, for whom the United States has always been home, the choreography and costuming transcend whatever may be "original" and they become a wholly universal and artistic experience.

There is, in addition, a most interesting use of contrasts in tempo and color.

A dance is introduced in an allegro mood, it stirs us up into being; then, suddenly, it shifts into a lyric andante with a control that is not only cool and refreshing but which serves to provide varied depths to the viewers' experience.

On still another level, the variegated colors of the costumes flow, breathe, interweave in fascinating group formations and constitute a dance in themselves, creating poetry in color.

Priceless

Aleksandra Sagys, who handles the costumes and the color themes, tells us that many of the costumes were painstakingly made according to tradition in Canada and some of

the material comes from Lithuania. Interestingly, with all she has to do, she even launders and irons the multiple costumes herself.

"Why not let the kids do it?" we asked.

"They're so expensive . . ."

"Priceless — you mean?"

"One must be careful."

Right On!

Liūdas Sagys, who founded Grandinėlė in 1953 and is responsible for the staging and dance adaptations of the current performance, was formerly a member of the Lithuanian National State Ensemble in Vilnius.

Today, he and Aleksandra both have outside jobs and yet they can summon the energy and time for the continuously creative structure of Grandinėlė. An observer can only guess at the involvement it takes, from the adaptation of the dances to the stage and the supervision of musicians, to the delicate overall art of discipline.

We take off our hats to Liūdas and Aleksandra and we say: "Right on!"

Grandinėlė belongs in Lincoln Center.

In Kearny, N. J. Grandinėlė dancers participating at Lithuanian Radio hour concert.

Photo by C. Binkins

Vienybė, May 14, 1976

Canadian Minister at Baltic Philatelic Exhibition

The stamp clubs of Estonia, Latvia and Lithuania held a joint exhibition called BALPEX V on April 3rd and 4th, at 1101 College St. Admission was free. The exhibition featured 120 frames of stamps and covers entered by collectors from many parts of the United States and Canada and the sponsors offered special BALPEX V commemorative covers as mementoes of the show.

Lithuania is on the Baltic Sea bordering Germany, Poland, Russia and Latvia. The people of Lithuania became independent on Feb. 16, 1918, and on Dec. 27 that year the post office issued its first stamps, simple little things set in type with the name Lietuvos at the top, the denomination in the centre all surrounded with a border formed from small circles. The stamps were printed in black on rather coarse white paper resembling newsprint.

Colorful issues designed by Lithuanian artists followed for years until June 15, 1940 when the Russian army occupied Lithuania and incorporated it into the Soviet Union. During the short-lived period of independence the Lithuania Post Office issued about 500 postage stamps including a set of airmails (Scott C 79-84) that commemorated the ill fated Darius-Girenas trans-Atlantic flight. It ended in disaster as the plane crashed in the state forest near Soldin, Germa-

ny not far from the German-Polish border. This historical flight of 4500 miles established a new non-stop flight record for all types of aircraft to that time.

On July 15, 1933 about 6:30 a. m. two fearless Lithuanians Capt. S. Darius and Lieut. S. Girenas left Floyd Bennet Field in New York in an underequipped and overloaded Bellanca monoplane named Lituanica for their non-stop flight to Kaunas, Lithuania their homeland 4900 miles away. Flying blind through extremely severe storms over the Atlantic Ocean with nothing more than a good compass, Darius and Girenas accomplished something of a miracle in making the successful passage. The fact that they subsequently met disaster a few hundred miles from their goal can hardly detract from their accomplishment. They dedicated their lives to the uplift of the Lithuanian nation and sought no other reward.

In the mail bag, that had been thrown from the plane before the crash, Germans found 700 authorized flight covers. German authorities retrieved the undamaged mail pouch and sent it on to Kaunas, and all covers were handstamped with the receiving mark, July 17, 1933 on the back of each envelope. Several of these covers were on display at the stamp show BALPEX V.

A group of Lithuanians, Latvians and Estonians at the opening of the exhibit with the Hon. Margaret Birch. Photo by S. Dabkus

REMARKS BY THE HON. MARGARET BIRCH, PROVINCIAL SECRETARY FOR SOCIAL DEVELOPMENT AT THE OPENING OF THE BALTEX 5 EXHIBIT IN TORONTO, ONT.

I am very pleased to be here with you today to view the interesting and attractive exhibit assembled here and to welcome members of the Toronto Estonian, Latvian and Lithuanian Philatelic and Numismatic Clubs and their guests.

I would also like to extend a special welcome to those of you who are visiting our great city and province and I say that with no hesitation or modesty because I know that those of you who live here whether you were born here or not will agree with me. Ontario is a unique place.

Since the end of the Second World War, Ontario has changed remarkably. We have become not only an industrialized province, but a highly urbanized one as well. During this period we have benefited from immigration from over 50 countries and the diversity of cultures has changed the complexion of this province, and enhanced our lives.

We attach a great deal of importance to the contributions made to this province by those of you from other lands, who have adopted Ontario and Canada as your home and in saying that, I speak both as a private citizen and as a member of the Ontario Government.

The Ontario Advisory Council on multiculturalism, which was established in 1973 to advise government on policies with direct implications for Ontario's cultural communities, reports to me directly, in my capacity as provincial secretary for social development. Furthermore, in December, 1974, my government established a new ministry of culture and recreation because of our conviction that individual and community involvement in the process of cultural and recreational development contributes to full and equal citizenship.

We believe in co-operation and in

living side by side in harmony. We also believe that people from other lands should never be asked to forget where they came from . . . or to withhold their heritage, customs and culture from the mainstream of Canadian life. Because Canadian life, and life in the province of Ontario, is broadened and enriched by the infusion of many cultures. This is perhaps where we are truly unique.

We have built Ontario into a truly multi-cultural province, and we should all be very proud of that achievement.

This gathering is a reflection of that achievement.

And . . . another important aspect to this event is . . . sharing,

sharing the same interest, the same hobby, and . . . sharing knowledge about a particular subject.

A hobby . . . whether it is collecting stamps of gardening . . . and sharing that common interest . . . is such a delightful and satisfying experience. I know . . . I love to garden . . . I love to attend garden shows and . . . I love to exchange ideas and share my enjoyment with other gardeners.

The friendships and the communication established are special . . . I sense that special feeling in this room today.

Thank you for inviting me to your opening.

Best wishes for a successful exhibition.

ANNUNCIATION BICENTENNIAL CONCERT

By HELEN JOHNSON

Under the skilled direction of Algirdas Kačanauskas, the Annunciation Choir presented a varied and deeply moving program of religious and patriotic music. Kačanauskas was ably assisted by organist Albinas Prižgintas, who in addition to his superb accompaniment of the choir during the choral part of the concert, gave an inspirational performance in his interpretation of organ works by the American composer Charles Ives, and of the renowned Charles Gounod.

The program began with Prižgintas at the organ presenting Charles Ives' "Variations on America". Following this work the choir sang J. Hatton's "O God, beneath Thy guiding hand", and the world premiere of Rev. L. Budreckas' "Hymn for America". A reading from "American Letter" by A. McLeish was then given by Joseph Boley-Bulevičius. After this moving delivery by Boley, the Choir under the direction of Kačanauskas sang the lovely patriotic hymn "America, the Beautiful".

The major work of the evening, Theodore Dubois' "Seven Last Words of Christ" was given a superb rendition by all involved: Kačanauskas, the director; Prižgintas, the organist; and the soloists: Louise Senken, soprano; Louis Stukas, tenor; Fred Lučka, baritone, as well as the complete Annunciation Choir.

The concluding choral selection "Gallia — a motet" by Charles Gounod, with Louise Senken's voice still vibrant, was a fitting climax to an evening of choral music not soon to be forgotten.

Father Francis Rugles, pastor of Annunciation Church and under whose patronage this Bicentennial Concert was given, asked the audience, "Did you enjoy the concert?" To this question an immediate and overwhelming response of prolonged applause was given by those fortunate enough to hear this memorable performance.

Following Benediction, the concert was concluded by an exciting interpretation of a Gounod organ work rendered by Prižgintas.

At a reception given after the concert, by Father Rugles, a demonstration and descriptive narrative was given by the Honor Guard of the Eighth Company, Fourth Regiment of the Continental Army, which was founded in Brooklyn, June 28, 1775. This was very informative and interesting, and the men of the Honor Guard were warmly applauded by the audience.

A REVIEW

DAUMANTAS JUOZAS.
FIGHTERS FOR FREEDOM:
LITHUANIAN PARTISANS
VERSUS THE U.S.S.R.
[1944-1947].

Manyland Bks. 1975, tr. from Lithuanian by E. J. Harrison & Manyland Bks. Illus. LC 74-33547. ISBN 0-87141-049-4. \$9.95.

The author (whose real name was Juozas Lukša) was one of the foremost leaders of the long Lithuanian resistance to Soviet domination. He emerged in the West to rally support for his cause, and left his story behind, returning home to perish among his compatriots in 1951. His testimony, available previously in Lithuanian, records the nature and activities of the partisan movement in its most forceful years, and reveals the great personal suffering of the Lithuanians. As his narrative shows, his partisans found themselves isolated in their fight for independence against a harsh and overwhelming enemy. Tragically, they were naively convinced that aid would come from the West. Even 20 years after the events, this account remains extremely touching, and provides a valuable firsthand account of voices whose records are few and seldom heard.

— Rena Fowler,
Hoover Inst., Stanford Univ.
Library Journal, Nov. 15, 1975

Miss Kaminskaitė, whose father is a member of the Lithuanian Philatelic Club, presented flowers to the Hon. Margaret Birch. Photo by S. Dabkus

Part of the audience that attended Lithuanian Radio hour 10th anniversary concert in Kearny, N. J., on April 25th, Vieniše, May 14, 1976

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

V. VAKARŲ APYGARDOS KREPŠINIO IR TINKLINIO PIRMENYBĖS

Balandžio 3-4 dienomis Chicagoje buvo prarastos V. Vakarų sporto apyg. krepšinio ir tinklinio pirmenybės. Dalyvių skaičiumi varžybos buvo gausios (virš 30 komandų), tačiau savo lygiu jos nepasižymėjo. Taip pat ir pravedimas nebuvo toks, kokio būtų galima laukti. Žinoma, tai gal ne tiek pravedėjų (Lituanicos sporto klubo) kaltė, bet pačios lietuvių visuomenės, kuriai nuo senų laikų sportas buvo "vaikų išmislas". O neturint žiūrovų bei susidomėjimo, nėra ir pinigų, o salės už dyką šiame krašte niekas nebeduoda.

Daugiausia pirmųjų vietų nusinešė senas klubas Neris. Tik vyrų krepšinyje čia Neriai koją pakišo Dirvonio Lituanicos krepšininkai, kurie, nors ir sunkiai, sulupo neriečius. Šiaip jau aikštelėse dominavo Neris. Jos krepšininkai išėjo laimėtojai jaunių A, B ir C klasėse. Moterų tinklinyje Neris laimėjo irgi I vietą. Mergaičių A klasėje geriausiai pasirodė naujo Chicago klubo Žaros sportininkės, kurios išėjo pirmosiomis ir C klasėje. Mergaičių B klasę laimėjo Cicero Vėtra, kuri, galimas daiktas, būtų nusinešusi visas merginų rungtis, jeigu jos vyresniųjų komanda nebūtų tuo pačiu laiku dalyvavusi amerikiečių turnyre Detroito. Vienintele varžybas, kurias laimėjo "atėjūnai" iš kitur buvo berniukų C klasė, kur laimėjo Clevelando Žaibas.

LIETUVIAI ONTARIO PIRMENYBĖSE

Balandžio pradžioje įvyko Ontario provincijos atviros stalo teniso pirmenybės, kuriose dalyvavo ir 18 lietuvių, kurie laimėjo 7 pirmąsias vietas ir 3 antrąsias. Geriausiai pasirodė V. Nešukaitytė, kuri iškovojė 3 pirmąsias vietas. Gerai užsirekomendavo B. Plučaitė, kuri buvo antrąja moterų klasėje (po V. Nešukaitytės) ir Pirmoji mergaičių iki 17 metų amžiaus grupėje. Ji užėmė II

vietą ir moterų dvejete. Maloniai nustebino ir Paulius Klevinas, kuris pas vyrus bus antras. Naujasis Kanados gyventojas, buvęs ilgametis Lietuvos ir S. Sąjungos čempionas, dr. A. Saunoris senjorų grupėje užėmė I vietą.

E. PALUBINSKAS VĖL AUSTRALIJOS RINKTINĖJE

Edvardas Palubinskas, buvęs Š. Amerikos liet. krepšinio rinktinės žaidėjas, kuris paskutiniu metu gyveno Š. Amerikoje, grįžęs į Australiją vėl buvo pakviestas į Australijos olimpinę rinktinę ir su ja žais Montrealyje. Jis Miuncheno olimpiadoje buvo geriausias Australijos komandos žaidėjas.

TRUMPAI

— Cicero Vėtros tinklininkės amerikiečių "Great Lakes Invitational" turnyre Detroito užėmė II vietą, tik baigėme pralaimėjusios Kanados tinklininkėms.

— A. Rupšienė ir V. Šulskytė, Vilniaus Kibirkšties krepšininkės, su Sov. Sąjungos krepšinio rinktinė žaidė įvairiuose JAV miestuose prieš vietines komandas. Numatyta Amerikos vyrų krepšinio išvyka į Sov. Sąjungą (dvejos rungtynės buvo planuotos Vilniuje) tuo tarpu atidėta, Sov. Sąjungos vyrų krepšinio rinktinėn yra pakviestas Vilniaus Statybos kapitonas R. Girkis.

Juozas P. Repečka, didžiulio Texas biznių junginio viceprezidentas savaitės pradžioje lankėsi New Yorke. San Francisco gyvenantis Lietuvos Universiteto ekonomistas kuri laiką dirbo New Yorke Manufacturers Hannovers Trust Banke, tuo pačiu laiku gyvai dalyvaudamas lietuviškam visuomeniniam gyvenime. Buvo socialdemokratų Darbo žurnalo redaktorius.

Marytė Vasilka, SLA ir LL7 Kuopos narė, gegužės 9 d. išskrido į Vokietiją aplankyti savo motinos, gyvenančios Lubecke. Sugrįš mėnesio pabaigoje.

Clevelande skautijos Neringos Pilėnų ir Klaipėdos veliavos įnešamas Kaziuko mugės atidaryme.

Skautų Susimastymo diena Clevelande. Pašnekesį praveda v. s. s. Radzevičiūtė. V. Bacevičiaus nuotraukos

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO,
VALSTYBĖS IR
FEDERALINĖS VALDŽIOS
MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-1800

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, igyjant apdraudos, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiai kitais reikalais, — kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Detroito "Gabijos" tunto, skautės dalyvavusios Clevelande Kaziuko mugėje. V. Bacevičiaus nuotr.

rageliu pagrojo lietuvišką raudą.

Uždarymo žodį tarė kun. J. Borevičius. Atsisveikinimas baigtas giesme Marija, Marija. Susirinkusieji, kurių buvo pilna didžioji Jaunimo centro salė, praėjo pro jo karstą, su juo atsisveikindami.

Velionis buvo laidojamas bal. 20 d. Tą dieną 9 val. ryto toje pačioje Jaunimo centro salėje keliolika kunigų, dalyvaujant vysk. Vincentui Brizgiui koncelebravo gedulingas šv. Mišias. Pamokslą pasakė iš Kalifornijos į laidotuves atvykęs kun. Br. Markaitis, SJ.

Po to daugybė lietuvių ilga automobilių vilkstine palydėjo mirusį į Lietuvių Šv. Kazimiero kapines, kurių kunigų skyriuje ir buvo palaidotas kun. Jonas Raibužis, pirmasis lietuvis jėzuitas šiose kapinėse. Laidotuvių reikalus tvarkė direktorius John Evans.

Kun. Raibužis buvo žmonių labai mėgiamas, ypač jaunimo. Atsisveikinimo akademijoje ir laidotuvių dalyvavo ir garbės sargybas ėjo skautai, ypač jūros skautai, -ės, skautininkai, nes velionis buvo ilgametis ir labai nuoširdus šios organizacijos narys.

Teisėjas Kazys Paulis-Paulauskas gyvenęs Stewartville, New Jersey, mirė ir bal. 24 d. palaidotas. Jis buvo plačiai žinomas veikėjas New Jersey lietuviuose, per daug metų buvo New Jersey Lietuvių Tarybos pirmininkas, ilgesnį laiką ėjo advokato pareigas Kearny, New Jersey. Nuliūdime paliko žmoną Anna Lee, dukterį, ir uošvius.

Sakalienė Emilija, d. Petro, gyvenanti Vilniuje, ieško savo brolio Jono Maišelio, anksčiau gyvenusio Ukmergės aps. Pranešti S. Narkėliūnaitei, 200 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

Staiga mirė chicagiečių mylimas kun. Jonas Raibužis, S. J. Jo kūnas buvo pašarvotas Jaunimo centro didžiojoje salėje. Chicagiečiai, ypač lietuviškas jaunimas, lankė paskutinę pagarbą.

Lietuviai jėzuitai suruošė velionii atsisveikinimo akademią, kurią pravedė jėzuitų Chicagos namo vyresnysis kun. Jonas Borevičius. Paskutinį kartą atsisveikino: j. v. sktn. Algirdas Aglinskas — jūros skautų, -čių ir skautų atstovas, Juozas Masilionis — Chicagos aukšt. lituanistinės mokyklos direktorius, kun. Gediminas Kijauskas — Liet. jėzuitų provincijolas.

Religinės maldas prie velionio karsto atkalbėjo kun. J. Borevičius ir kun. Juozas Vaišnys. Ištrauką iš Apreiškimo knygos jautriai paskaitė Loretta Stončiūtė.

Chicagos lietuvių operos vyrų choro grupė su velioniu atsisveikino, sugiedodama Requiem aeternam ir Tėve mūsų. Muzikas Balys Pakštas, kanklėmis pritariant jo dukrai Rūtai Pakštaitei, išpūdingai

Valentinas Adamkevičius, operos solistas, Vilniuje staiga miręs gegužės 3 d. Perna atšventęs savo amžiaus penkiasdešimtmetį ir artistinio darbo trisdešimtmetį, jisai buvo pačiame savo talento žydėjime. Artisto kelią pradėjo eiliniu choristu. Dainavimą studijavo Kuno konservatorijoje pas prof. A. Kačanauską ir Vilniuje — Kipro Petrausko dainavimo klasėje. 1949 m. buvo priimtas į Vilniaus operą. Po to penkerius metus dainavo Leningrado S. Kirovo operos ir baleto teatre. Grįžęs į Vilnių, jis sukūrė per 60 operos personažų, iškildamas į pirmąsias Lietuvos menininkų eiles. Jis dainavo visas

tenoro partijas. Geriausių jo vaidmenų tarpe yra Germanas Piku damoje, Otelas Otele, Jose — Carmen, Radamesas Aidoje, Karlas Don Karle, Pinkertonas — Madame Butterfly, Lohengrinas Lohengrine, Rudolfas Bohemoje, Liutauras Gražinoje, Danila Pilėnuose ir daug kitų.

Velionis su pasisekimu yra gastroliavęs ir už Lietuvos ribų. Koncertinė jo veikla taipgi plati. Dainavo koncertinėje estradoje, per TV ir radiją. Nuo 1956 m. Valstybinėje konservatorijoje dėstė kamerinį ir operinį dainavimą.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

CIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

Tel. EVergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRŪNAS-BALTON
660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211
Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

90th Anniversary Year—1886-1976—90-ieji Subaktuviniai Metai

Julia Skurdenytė ir jos vyras, Lawrence Smircich, yra parašę knygą "Walk Straight Through The Square," — Ženkite Tiesiai Per Aikštę, kurią išleido McKay leidykla. Šioje knygoje autoriai aprašo 12 miestų Prancūzijoje, Šveicarijoje, Austrijoje, Italijoje ir Jugoslavijoje, kur galima pėsčiomis pamatyti įdomiausias vietas, ir geriausiai pavalgyti. Knygoje yra ir žemėlapių. Kaina \$6.95. Galima gauti pas Skurdenius, adresu: 84-16 3rd Avenue, Brooklynė.

Vytautas Sakalauskas iš Los Angeles, New Yorko universitete baigiantis filmo ir video kursą šiuo metu suka dokumentinį filmą apie Vytautą K. Jonyną, kuris neseniai buvo pakviestas nariu į Amerikos Literatūros ir Meno Akademiją.

Magdalena Galdikienė, Adomo našlė, grįždama iš Adomo Galdiko vardo Muziejaus atidarymo Kultūros Židiny, Brooklyno Highland Parke, nusilaužė ranką.

PABALTJO KONFERENCIJA COLUMBIA UNIVERSITETE

Apie 200 mokslo žmonių iš viso pasaulio, išskyrus Lietuvą, Latviją ir Estiją, gegužės 20, ketvirtadienį i Columbia University New Yorke suvažiuos svarstyti įvairių Pabaltijiečių liečiančių temų. Sakoma, kad trečdalis mokslininkų esą ne pabaltiečių kilmės. Ruošia AABS — išvertus, Pabaltijo Studijoms Puoselėti Draugija.

Paskaitos bus anglų ir vokiečių kalbomis. Bus 30 sesijų, po keletą iš įvairių sričių. Bus dvi visuomeninės sesijos — ketvirtadienio rytą konferencija atidarant ir šeštadienio popietį, uždarant. Ketvirtadienio vakarą bus suėjimas — kokteilis, penktadienio — Jono Meko filmas, šeštadienį — balius.

R. Misiūnas, AABS viceprezidentas, yra visos programos pirmininkas. Jis neseniai lankėsi Lenkijoje, bet į Lietuvą vizos įvažiuoti šiuo kartu jau negavo. Spėjama dėl to, kad jis neseniai užsipuolė Encyclopaedia Britannica už jos "prosovietinį atsinešimą pabaltiečių atžvilgiu".

Literatūros sesijoje R. Šilbajoris iš Ohio skaitys apie Henriką Radauską, lygindamas jį su Pasternaku ir Mandelstamu, o Viktorija Skrupskelytė iš Oberlin, Ohio, nagrinės dabartinės lietuvių poezijos ryšį su Vakarų poezijos srovėmis. Al. Landsbergis iš F. Dickinson, N. J. apžvelgs modernios lietuvių dramos aspektus, o E. Juodvalkytė (Ohio) dalyvaus diskusijose apie pabaltiečių dramos veikalus ir jų pastatymus Amerikoje. Kiek žinoma, nė vienas tų Lietuvoje po karo nesilankė.

A. Kaupas, rašytojo Juliaus sūnus garsėja New Yorke kaip filmo garso specialistas.

Iš Moterų Vienybės tradicinio Pavasario baliaus gegužės 8 d., Kultūros Židinyje. Kairėje — dainuoja solistė Vita Valikonytė-Talandienė. Dešinėje — M. V. pirmininkė Elena Andriusienė sveikina svečius, kurių buvo apie 250. Daugiau nuotraukų sekancioje Vienybės laidoje.

Bronė Spūdienė gavo žinią iš Lietuvos, kad tenai, Prienu rajone, Pagraižio kaime, mirė jos vyro Prašo Spūdžio sesuo Ona Mildažienė, 71 m. amžiaus. Velionė paliko Lietuvoje du sūnus, dukrą ir 4 anūkus, brolių Jurgį. Amerikoje gyvenęs jos brolis ir sesuo — jau mirė.

Domininkui Klingai, buvusiam brooklyniečiui, o dabar gulnčiam veteranų ligoninėje St. Petersburg, Fla., kuriam anksčiau buvo nupiauta viena koja, gegužės 10 d. dėl infekcijos nupiauta ir antroji.

Vida Krikštolaitytė, dailininkė, mokytoja, kelias savaites lankėsi Chicagoje, kur aplankė Motiną, brolių ir daugelį draugų. Jos paroda susilaukė gražaus įvertinimo.

Leonardas Dambriūnas, "Amerikos Balso" lietuvių skyriaus redaktorius, sulaukęs 70 m., tarnybą baigė kovo 1 d. Lietuvių skyriaus surengtame atsisveikinime jam du medalius ir diplomus įteikė "AB" direktoriaus pavaduotojas J. Schellenberger, Europos skyriaus vedėjas J. Jones. Atsisveikinimui vadovavo A. Vaičiulaitis. Įteiktieji žymenys pabrėžia 24 metus trukusį L. Dambriūno darbą.

Veronika Jomantienė, buvusi new-yorkietė, praneša, kad balandžio 29 d. savo bute, San Diego, Kalifornijoje, buvo rasta negyva jos anūko, Ričardo Boyd, žmona, Brenda, 21-nerių metų amžiaus. Velionė buvo nėščia, rasta žiauriai peiliu subadyta. Palaidota gegužės 4. Nuliūdime liko vyras Ričard Boyd, tėvas, kariuomenės pulkininkas ir motina, taip pat uošviai — Elena Jomantaitė ir Wallace Boyd, gyveną St. Petersburg, Fla.

VLIKO posėdy

Atkelta iš 1 psl.

rius jau parodė: 1974 m. gruody, vykdamas į Maskvą, sen. Buckley iš VLIKO paėmė lietuvių politinių kalinių sąrašus ir juos Kremliuje panaudojo).

Dr. Valiūnas ilgesnį pasikalbėjimą turėjo su dr. Jonu Valaičiu, ALTos vicepirmininku, abiejų organizacijų santykių ir veiklos klausimais.

Be to, dr. Valiūnas painformavo, kad yra susitarta su PLB-pasikeisti ryšininkais. Taip pat, kad VLIKas savo atstovu Didžiajai Britanijai paskyrė Z. Jūrą.

Taryba patvirtino savo nario Stasio Lušio Bostone sudarytą Teisių ir Politinę šių asmenų Komisiją: Stasys Lušys, pirmininkas; dr. Algirdas Budreckis, inž. Edmundas Cibas, ekonomistas Vytautas Mačys ir redaktorius Jackus Sondą — nariai.

Posėdžiui pirmininkavo Liudas Tamošaitis, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio atstovas; sekretoriavo Bronius Bieliukas, Lietuvių Rezistencinės Santarvės atstovas.

Vienybė, 1976 m. gegužės 14 d.

Meno šventės dalyviai, atlikę programą Kultūros centre Brooklyne atidariusi dail. Adomo Galdiko vardo galeriją gegužės 9 d. Iš k. į d.: programos vedėjas P. Jurkus, rašytojas Ant. Vaičiulaitis, poetė D. Sadūnaitė, T. J. Galiušis, OFM solistė Gina Čapkauskienė, poetas T. Leonardas Andriekus, OFM, pianistė Salomėjos Narkeliūnaitės nuotrauka